

Izhaja vsak petek. Izdaja Časopisno-založniško podjetje »Primorski tisk« v Kopru. Naslov uredništva in uprave: Koper, Kidričeva 26/1, telefon 170. Posamezni izvod 10 din. Celoletna naročnina 500 din, polletna 250 din, četrtletna 130 din. Za inozemstvo znaša letna naročnina 1000 din ali 3,5 am. dolarja. Bančni račun 65-KB-1-181. Prilogo »Uradni vestnik okraja Koper« prejema naročniki brezplačno. Rokopisov ne vračamo.

ZA DUE PERILA

dranka

?

TERPENTIN
MILO

PRVI OBRISI LETOŠNJE SEZONE KAŽEJO UGODEN RAZVOJ TURIZMA

»Turist« v Ankaranu je polno zaseden do septembra — Že mnogo prijav za prihodnje leto

Na zadnji seji okrajnega sveta za turizem in gostinstvo za okraj Koper so člani sveta razpravljali o razvoju letošnje turistične sezone. Med drugim so ugotovili, da se je letos znatno povečalo število domačih in tujih gostov. Tako je slovenske obalne kraje do začetka julija obiskalo več kot 7000 Jugoslovancev, ki so imeli skoraj 35.000 nočin. Tujci, okrog 2300 po številu, pa so nočili pri nas približno 13.400 krat. Med tujimi gosti je bilo največ Nemcev in Avstrijcev.

Na omenjeni seji so tudi govorili o pomanjkanju kopaliških naprav, predvsem na področju Ankarana, ki bi lahko zaradi pri-kupne in kopalcem zelo dostopne obale sprejelo še več gostov. Kaže torej, da bo treba že ob zaključku letošnje sezone razmi-

sliti o možnostih za nadaljnje povečanje turističnih in gostin-skih kapacitet ob naši obali.

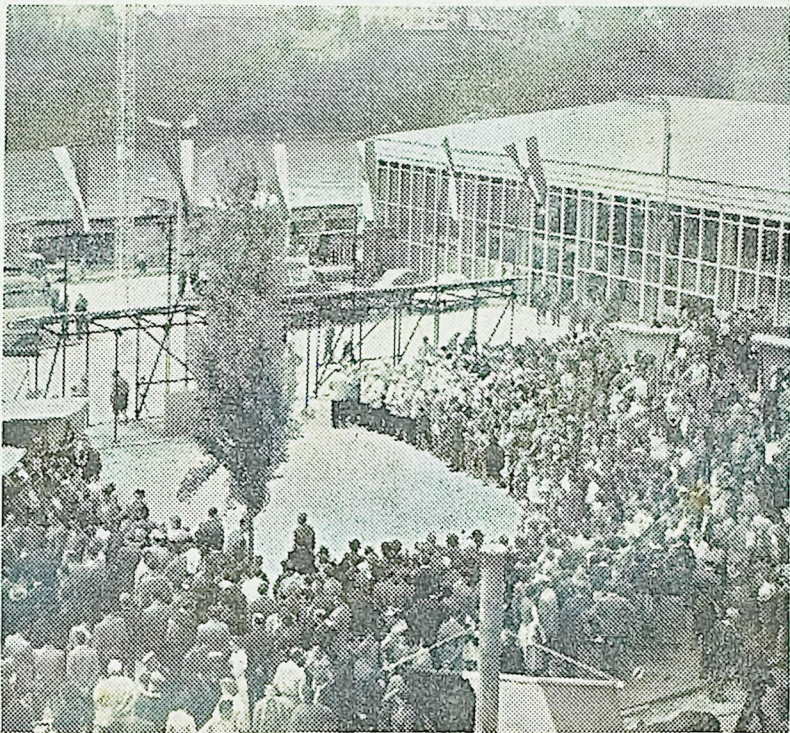
IZ DELA SVETOV OLO KOPER RAZPRAVE O PERSPEKTIVNEM NAČRTU

Svet za pomorstvo in ribištvo pri Okrajnem ljudskem odboru Koper je v torek razpravljal o obsežnem gradivu za sestavo perspektivnega plana teh dveh, za koprski okraj dokaj važnih gospodarskih panog. Člani sveta so podrobno analizirali sedanje stanje in možnosti nadaljnjega razvoja obalnega prometa, ladjedelništva, obnove in vzdrževanja operativne ter neoperativne obale, dalje vprašanje strokovnega šolstva in organizacije pomorske uprave.

Po razpravi o predloženih anali-zah, o katerih bomo podrobneje še poročali, je svet razpravljaj še o nekaterih tekočih vpraša-njih s področja pomorstva in ribištva.

FESTIVAL MLADINE V MOSKVI

V nedeljo se je začel v Mo-skvi VI. mednarodni festival mladine in študentov. Udeležuje se ga nad 30.000 delegatov iz raznih krajev sveta.

Pretekli petek je predsednik OLO Maribor Milan Apih ob prisotnosti članov Izvršnega sveta LRS Toneta Bočeta, Nika Siliha, Matije Maležiča in dr. Jožeta Potrča, zveznih ljudskih poslancev dr. Maksa Snuderla, Miloša Ledineka, Ivana Krefta, Eda Zorka ter številnih Mariborčanov odprl XIV. Mariborski teden, ki bo trajal do 4. avgusta. Ob tej priložnosti, ko Mariborski teden letos praznuje 25 obletnico obstoja, so odprli nove razstavne prostore in sicer: 3000 m² v dvoranah, približno 6.500 m² je razstavnega prostora na prostem, skoraj 8000 m² pa gostinskega in zabavišnega prostora. Na letošnjem Mariborskem tednu razstavlja svoje izdelke oziroma pridelke 154 industrijskih, trgovskih in obrtniških podjetij, vinogradniških gospodarstev ter trgovskih podjetij z vinom in družbene organizacije. V okviru tega Mariborskega tedna so odprte tudi gospodarska, vinska in filatelistična razstava, vsak večer je v kavarni Astoria modna revija, mariborsko gledališče uprizorja Kreftove »Celjske grofe«, razen tega pa je že bilo te dni več raznovrstnih športnih tek-movanj, tako v namiznem tenisu, odbojki, veslanju, nogometu, jahanju, sabljanju, rokometu, kolesarjenju, tenisu, boksu itd. Na sliki: del novozgra-jenega razstavišča Mariborskega tedna med otvoritvijo.

TEMELJITA IN PODROBNA OSVETLITEV PROBLEMA

Vsedržavna gospodarska nujnost

V okviru formiranja severno-jadranskega pristaniškega sistema za razbremenitev Reke je najnujnejše vprašanje zgraditev koprskega pristanišča in železniškega kraka Koper—Kozina

Vprašanje izgradnje manjšega pristanišča v Kopru ni novo. Že v 18. stoletju je Avstrija hotela na tem mestu zgraditi svoje okno v svet. Ugotovila je namreč, da ima Koper ob vsej severno-

jadranski obali najbolj ugodne pogoje za tak objekt. Benečani pa so jim takrat to delo prepri-čili. Avstrijci so si izbrali Trst, čeprav so bila dela tam težja in dražja. Koper je bil tako zapisan propadanju, saj se je znašel sčasa-ma na položaju neznatnega lo-kalnega pristanišča.

Tisto, kar daje Kopru najboljše pogoje za zgraditev pristaniš-šča, je njegov edinstven in za pomorstvo izredno prikladen po-ložaj. Koprski zaliv se globoko zajeda med dva hribovita polo-toka, ki ga varujeta pred hudimi vetrovi. Tega v Trstu ni, pa tudi drugod je nekaj podobnega težko najti. Razen tega je zaledje Kopra ravno in obala ni strma.

Izgradnja pristanišča v Kopru pa je danes naša gospodarska nujnost, kajti edino naše večje pristanišče ob severnem Jadra-nu, Reka, ne zmore več prometa, ki ga narekujejo zahteve doma-čega in tujega trga. Leta 1939 je bilo na Reki iztovorjenega in natovorjenega približno 2360 tisoč ton blaga, lani pa so v tem pri-stanišču zabeležili okrog 8 mili-jonov ton blagovnega prometa. Lahko pa bi bilo še več prometa, toda pristaniška uprava je bila prisiljena marsikatero blago za-vrniti. Če bi hoteli povečati reš-škemu pristanišču njegovo zmog-ljivost, bi morali najprej urediti železniško vozlišče, prestaviti ne-katere tovarne in se hkrati še lotiti zelo dragih vodogradenj. Za povečanje zmogljivosti 400

tisoč ton letno bi bilo potrebno tam investirati približno 10 mi-lijard dinarjev — to pa je vseka-kor zelo draga investicija. Bolj poceni bi bila ureditev severno-jadranskega pristaniškega siste-ma, kjer bi bilo osrednje prista-nišče Reka, med ostalimi prista-nišči v tem sistemu pa bi mogel Koper prav zaradi razpoložljivega zaprtega in odprtega skladiščne-ga prostora prevzeti tisto blago, ki se ga na Reki najbolj brani-jo. Investicijski program za ure-ditev 400 metrov operativne oba-(Nadaljevanje na 2. strani)

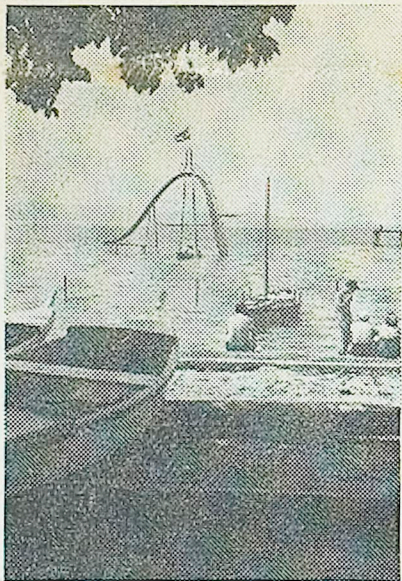
NAŠ GOSPODARSKI KOMENTAR OMEJITVE V TROŠENJU INVESTICIJSKIH SREDSTEV

Moramo ugotoviti, da smo ime-li z investicijami vedno težave. To pa zato, ker mnogo gradimo, ker imamo mnogo potreb po gradnjah in bi zato radi še več gradili. Vemo pa, da to ne more iti predaleč in da so postavljene meje, ki jih ne smemo in tudi ne moremo brez škode prekoračiti. Te meje so v glavnem postavljene v omejenih sredstvih, v ome-jenih količinah materiala in opre-me, ki nam je na razpolago in podobno.

Doslej se je prerado ponavlja-lo, da smo prekoračevali meje naših zmogljivosti in da smo se lotili več gradenj kot pa bi se jih smeli lotiti. Prva posledica je bila, da so začele naglo rasti cene gradbenemu materialu in investicijski opremi. Ker pa pred-stavljajo pri nas investicijske gradnje glavni del naših gospo-darskih dejavnosti, je imelo pre-koračevanje in preveliko troše-nje investicijskih sredstev, slabe posledice za celotno gospodar-stvo, v katerem je bil često po-rušen skladen razvoj vseh gospo-darskih vej, kot so jih pred-vidovali družbeni gospodarski načrti.

Predvsem v lanskem letu smo zelo zaježili razvoj v taki smeri in s strogimi ukrepi so bile zni-žane investicije ter usklajene ta-ko z zmogljivostmi našega gos-podarstva kot tudi z razvojem ostalih gospodarskih vej. Zlasti pa je bilo poudarjeno, da je tre-ba gradnje omejiti v tistih pri-merih, ko že imamo zgrajene ob-jekte in tovarne, ki pa niso v celoti izkoriščene. Moramo ugo-toviti, da so bili ukrepi, ki jih vsebuje tudi družbeni gospodar-ski načrt, pozitivni in so se odru-zili v našem gospodarstvu. Vsi smo lahko občutili, da se gospo-darstvo notranje utrjuje in sta-bilizira. Prenehalo je zlasti sko-kovito dviganje cen, ki so se celo ustalile na neki gospodarsko utemeljeni ravni.

Letošnji družbeni načrt je predvideval nadaljnje ukrepe v tej smeri, to je v smeri stabili-zacije. Izkazalo pa se je, da so ponekod investitorji zopet skočili iz postavljenih okvirov, da so znatno prekoračili plane in tako zopet ustvarili pogoje, ki bi la-hko porušili komaj ustvarjeno ravnotežje. Zato je Zvezni izvrš-ni svet pred kratkim sprejel sklepe, v smislu katerih je treba preprečiti nadaljnji porast po-trošnje investicijskih sredstev. Določil je, da je odslej moč (Nadaljevanje na 2. strani)

Plaža hotela »Turist« v Ankaranu pri Kopru je opremljena s sodobnimi kopališkimi rekviziti

Pomanjkanje pozornosti?

S seje Sveta za gospodarstvo OLO o problemih obrtništva

V torek 30. julija je Svet za gospodarstvo OLO na svoji seji, ki so se je med drugimi udele-žili tudi zastopniki Obrtne zbor-nice, razpravljaj o problemih obrtništva v okraju in sprejel vrsto ustreznih sklepov. Gre na-mreč za to, da se tej veji go-spodarske dejavnosti posveti ti-sto skrb, ki jo s svojim delom in kakovostjo izdelkov dejansko tudi zasluži, da se z zadostno opremo in sposobnim kadrom še bolj okrepi, zlasti socialistični sektor, ki bi moral na trgu s svojo zmogljivostjo občutno do-ločati raven cen produktom in uslugam. Končno pa je tudi iz-polnjevanje obveznosti, ki jih nalaga družba, pred to dopolnil-no gospodarsko proizvodnjo, osnovna naloga obratov sociali-stičnega sektorja.

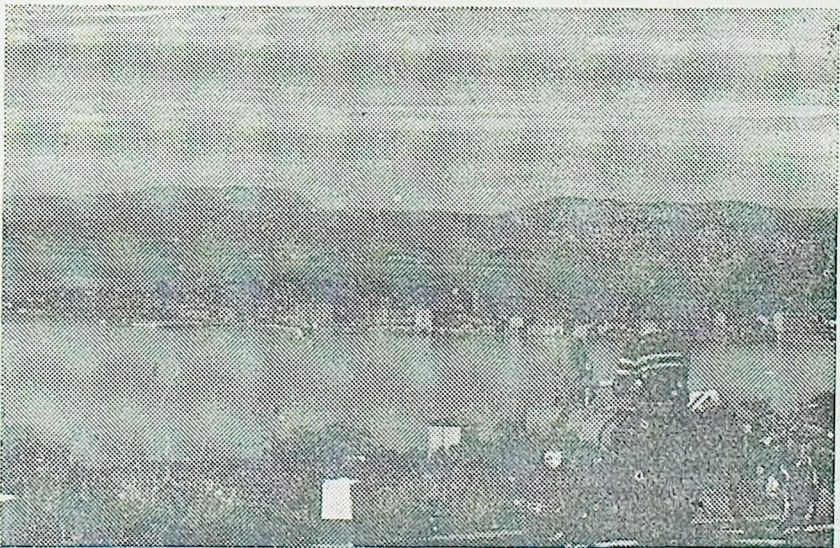
VEČ DELA NA TERENU

V začetku je o teh vprašanjih poročal v imenu Okrajne obrtne zbornice njen predsednik Davo-rin Praček in opozoril na korist-

ne ukrepe, ki se jih je Zbornica letos lotila in ki so že in še bo-do ugodno vplivali na nadaljnji razvoj obrtništva. Tudi z obisko-vanjem posameznih obratov so ustvarili tesnejšo povezavo član-stva z Zbornico; s temeljitim spoznavanjem pogojev, ki jih (Nadaljevanje na 4. strani)

INVESTICIJSKI SPORAZUM MED JUGOSLAVIJO, SZ IN VZHODNO NEMČIJO

Iz Moskve so sporočili, da so se uspešno zaključila jugoslovansko - sovjetska - vzhodnonem-ška gospodarska pogajanja. Pod-pisali so protokol o rokih izgrad-nje objektov, ki jih predvidevata sporazuma jugoslovanske vlade s Sovjetsko zvezo in Vzhodno Nemčijo o izgradnji aluminijastih kombinatov v Jugoslaviji. Pred-vidujejo, da bo do leta 1961 do-končana prva etapa izgradnje, ki bo omogočila proizvodnjo do 50.000 ton aluminija na leto.

Vsakdanji motiv z naših cest: tuja motorizirana turista ogledujeta in fotografirata Izolo

Spremljati DO SVETU

NEPRIČAKOVANI DULLESOV OBISK V LONDONU

Ameriški zunanji minister Dulles je v začetku tedna nepričakovano prispel v London. Ameriško zunanje ministrstvo je sporočilo, da je glavni namen njegovega obiska v tem, da bi preiskal mrtve točke pogajanja v razorožitvenem pododboru OZN. Če mu bo to uspelo, je veliko vprašanje, vsekakor pa je treba vsako pobudo, ki gre za tem, da bi se zblížala stališča velesil glede razorožitve, pozdraviti. Nekateri politični opazovalci menijo, da bi utegnili priti v Londonu celo do sestanka zunanjih ministrov štirih velesil, na katerem bi se dogovorili vsaj o nekem manjšem začetnem sporazumu o razorožitvi. Drugi komentatorji pa spravljajo Dullesov obisk v zvezo z dogodki v Omanu, kjer se križajo angleški in ameriški petrolejski interesi in kar bi se utegnili razviti v precej neprijeten spor med obema državama. Vsekakor bo treba počakati na rezultate Dullesovega obiska do konca tedna.

BELE GLASOVNICE V ARGENTINI

Po neuradnih podatkih je dobila vladna radikalna unija nepričakovano majhno število glasov. Za njo je glasovalo okrog 2

milijona volivcev, prav toliko pa je bilo belih glasovnic, ki so jih oddajali peronisti. Precej glasov je dobila Nepopustljiva radikalna unija (1.600.000), za katero menijo, da simpatizira s Peronom.

KONEC MONARHIJE V TUNISU

Kakor je bilo pričakovati, je tuniška ustavodajna skupščina osvojila predlog vodilne tuniške politične stranke Neodestur in razglasila deželo za republiko. Za predlog so glasovali vsi poslanci. Prvi predsednik tuniške republike je dosedanji predsednik vlade Habib Burgiba, ki je obdržal tudi zdaj to funkcijo.

Ukinitev monarhije v Tunisu je logičen korak v razvoju dežele, ki je v zadnjih letih uvedla vrsto socialnih in drugih reform. Odstavljenega monarha Lamina so spravili na prestol Francozi. Bil jim je vseskozi naklonjen in je za svoje usluge prejel od njih tudi mnogo denarja. Starec se je le malo brigal za državne posle in je večidel svojega časa posvečal uram. Njegovo zbirko ur smatrajo za najpopolnejšo na svetu. Lamin jih je sam navijal, popravljal, pilil kolesca in si izmišljal razne novotarije, medtem pa so delali Francozi v deželi, kar se jim je zljubilo.

Razumljivo je, da so z razglasitvijo neodvisnosti dežele bili monarhiji dnevi šteti. Lamin je bil namreč najbolj izrazit predstavnik preživelega fevdalnega sistema in glavna ovira za ureditve zveze med Tunisom, Alžirijem in Marokom.

USTAVNI NAČRT ZA CIPER

Bivši minister grške vlade Leon Makas je objavil zanimiv načrt za ureditev ciprskega vprašanja. Načrt predvideva, da bi prebivalci Cipra dobili neodvisnost v prihodnjih šestih letih. Ciprska skupščina bi imela Spodnji in Zgornji dom, število sedežev pa bi bilo proporcionalno razdeljeno med Grke in Turke. Pravice turške manjšine na otoku bi zagotovili z zakonom. Poglavar države bi bil Grk, ki bi mu pomagal 11 članski zvezni svet. V njem bi bili predstavniki grškega in turškega prebivalstva, trije opazovalci OZN ter po en Anglež in Arabec. Osnutek ustave dopušča, da bi bilo na otoku največ 3.000 angleških vojakov. Zaenkrat še ni nobenih vest, kako so reagirale na Makasov načrt grška, turška in britanska vlada.

NAŠ ZUNANJEPOLITIČNI KOMENTAR

Petrolejska vojna v Omanu

Za revno deželico na jugovzhodnem delu arabskega polotoka se do nedavnega ni nihče zanimal. Spopadom plemen ali verskim bojem v Omanu niso svetovni časopisi privoščili niti vrstice. Takih stvari je preveč in bralcev pač ne bi pritegnile. Ko pa so v tej deželi odkrili ležišča nafte, se je položaj naenkrat spremenil. O Omanu so začeli pisati zanimive reportaže in kazati nenavadno skrb za »usodo arabskega ljudstva« na tem področju. Zlasti mnogo pozornosti je posvetil tej deželi angleški in ameriški tisk.

V teh nekaj ugotovitvah leže pravzaprav vsi vzroki, ki so pripeljali do nemirov v Omanu. Res je zaenkrat še vsa stvar lokalizirana na boje med sultanom Taimurom in voditeljem upornikov Ben Alijem. Toda angleška letala so že bombardirala oporišča upornikov, po nepotrjenih vesteh pa so na poti tudi močne kopenske sile. Amerika je zaenkrat v svojih izjavah rezervirana, medtem ko so arabske države izrazile solidarnost z uporniki.

Oglejmo si na kratko stališča tistih, ki so zapleteni v spor, oziroma, ki imajo v deželi neposredne ali posredne interese. Predvsem moramo omeniti, da je omanski sultan Taimur popolnoma pod vplivom Angležev. Z njegovim dovoljenjem je začela angleška petrolejska družba Iraq Petroleum Company raziskovati bogata petrolejska področja v Omanu. Angleži seveda dajejo sultanu bogate nagrade in tudi financirajo njegovo vojsko.

Sultanovi proangleški politiki se je voditelj sedanjega upora Ben Ali

TEMELJITA IN PODROBNA OSVETLITEV PROBLEMA IZGRADNJE KOPRSKEGA PRISTANIŠČA IN ŽELEZNICE

Veriga odvisnih vprašanj

Vsredržavna gospodarska nujnost narekuje Jugoslaviji kot pomorski državi izgradnjo pristaniškega sistema za razbremenitev Reke — Na prvem mestu po važnosti izgradnja koprškega pristanišča in železniške povezave z zaledjem

(Nadaljevanje s 1. strani)
le v Kopru je komisija za potrjevanje investicijskih programov in projektov odobrila, kajti očitno je, da ima tak objekt v Kopru zares trdno ekonomsko osnovo. Računati moramo namreč na dejstvo, da je Koper najbližje pristanišče na Jadranu za srednjeevropski in tudi za vzhodnoevropski trg. Če bi razen omejenih 400 metrov operativne obale zgradili še železnico do Kozine in jo elektrificirali, pristanišče pa opremili z najsoodnejšo opremo, bi bila ta investicija za približno 50% cenejša, kot predvidena dela na Reki ob enakem učinku: povečanje pristaniških zmogljivosti za 400 tisoč ton blagovnega prometa na leto.

Rentabilnost navedene investicije v Kopru bi se pokazala že v kratkem času, saj bi tako na morju in po kopnem zvečali promet za nekaj tisoč ton, kar bi se nam gotovo izplačalo kot vsaka druga investicija v kakršnokoli industrijsko podjetje. Ne smemo tudi pozabiti, da se zanimajo za izgraditev pristanišča v Kopru ne samo domača, ampak tudi številna večja transportna podjetja v inozemstvu; nekatera so celo

pripravljena prispevati del sredstev za pokritje stroškov izgradnje, ker bi s tem prav gotovo s časom pocenila svoje transportne stroške.

Trgovinska zbornica LRS je pripravila podrobno problematiko o gradnji pristanišča Koper in o gradnji železniške proge Kozina—Koper, o kateri sta v tork razpravljala Svet za gospodarstvo in Svet za pomorstvo in ribištvo OLO Koper. Elaborati se naslanjajo na strokovne analize sedanjega in na perspektivni razvoj bodočega stanja pomorskega prometa v naši državi. Nujno je povečati zmogljivost severnojadranskega sistema in razbremeniti Reko kot glavno uvozno-izvozno pristanišče. Oba Sveta sta soglašala s predlogi Zbornice in sklenila predlagati pristojnim organom naj upoštevajo to investicijo v predlogu perspektivnega plana okraja, republike in Zveze.

Zanimivo je, da imajo transportna podjetja v Kopru tolikšno zmogljivost lastnega avtoparka, da bi mogla brez nadaljnje prevzete letno nad četrt milijona ton blaga za prevoz. Neposredni kamionski ali kombinirani prevoz z železnico, bi bil rentabilen

za blago, ki je karakteristično za pristaniški promet na severnem Jadranu. V Kopru imamo špediterska podjetja, ki so sposobna organizirati usluge tudi v pomorski panogi, in ki razpolagajo z rutiniranim pristaniškim kadrom. Ta podjetja bi z lahkoto obvladala obsežnejši pristaniški promet.

O železnici med Kozino in Koprom smo že pisali. Kljub temu pa bi navedli nekaj podatkov: ta odcep proge bi bil dolg 37 km z največjim vzponom 20‰ (znatno manj od vzpona pri Delnicah na progi za Reko), ki pa ga še zmorejo tudi motorne in težje parne lokomotive. Progo Kozina—Koper je možno zgraditi v dveh letih, saj na njej ne bo nobenih večjih objektov, niti predorov. S tem bo naša država dobila nov izhod na morje in možnosti za temeljito izpolnjevanje severnojadranskega pristaniškega sistema, v katerem so razen Reke še Bakar, Pulj in Koper kot dopolnilna pristanišča za masovni domači in tranzitni tovor. Če bodo stroški izgradnje proge razdeljeni na dve ali tri leta, kolikor bi gradbena dela trajala, je proračunska vsota za železnico 3 milijarde 900 milijonov dinarjev razmeroma majhna. Kaj bi z dovršitvijo teh projektov dosegli, pa leži na dlani: povečanje ekonomskega potenciala ne samo ožjega koprškega področja, temveč cele republike in Zveze.

Razen navedenih ugodnosti izgradnje operativne obale v Kopru in razmeroma prikladnega terena za železnico ima Koper edinstvene možnosti za zgraditev tudi večjega pristanišča. Pri tem se bo treba seveda ravnati po potrebah, ki jih bodo narekovali gospodarske razmere.

Zgraditev navedenih dveh objektov je torej v celoti utemeljena, če hočemo imeti res zaključeno gospodarsko celoto koprškega okraja in Slovenije, kar bo v korist napredku vse države.

NOVICE

S TRŽAŠKEGA

Tržaški občinski svet nadaljuje razpravo o letošnjem proračunu, ki bi moral biti že odobren, saj je preteklo že dobrega pol leta. Zaradi občinske krize in drugih zapletljivih stvari se je zadeva tako zavlekla, da je to ostro kritiziral tudi sam bivši pokrajinski tajnik kršćanske demokracije Redenti Romano.

Te dni je v spremstvu tehnikov obiskal industrijsko pristanišče v Zavljah predsednik skupine podjetij »Snia Viscosae«. Domnevajo, da je ta obisk v zvezi z verjetno gradnjo štirih pomembnih industrijskih podjetij na področju omenjenega pristanišča, kar bi nekoliko omililo brezposelnost v Trstu.

Zaradi trmoglavosti delodajalcev so delavci obratov CRDA, Tržaškega arzenala in ladjedelnice Sv. Justa stavkali tudi ta in pretekli teden. Delavci v teh podjetjih zahtevajo med drugim enako plačo kot njihovi tovariši v Genovi, ter znižanje delovnega urnika. Stavke se je udeležilo — razen redkih izjem — vse delavstvo in uradništvo.

Na tržaškem porotnem sodišču se nadaljuje proces proti skupini Miljanov, ki so obtoženi umora in ropu v Miljskih hribih. Razprava ni do sedaj še dokazala krivde obtožencev, pač pa so prišle na dan ustrahovalne metode nekaterih policijskih organov med preiskavo.

Iz Mentona so pretekli teden sporočili, da se je 20-letni jugoslovanski študent Rudolf Kerini iz Zagreba smrtno ponesrečil v znanem prepadu pri »Prelazu smrti«, ko je hotel ilegalno v Francijo. Nesrečnejš se je naveličal življenja in čakanja v begunskem taborišču v Trstu, srečno dospel do italijansko-francoske meje, kjer pa ga je čakala smrt.

Pretekli teden je novo ustanovljena zadruga pekarskih delavcev prevzela upravo delavskih zadrug v Trstu. To bi bil lahko lep korak naprej v borbi tržaškega delavstva za zboljšanje socialnih razmer, toda sprčo sedanjih pogojev in težnje vodstva Delavskih zadrug je za to malo upanja, ker vse kaže, da hočejo nekateri vplivni krogi postopoma likvidirati to tako važno gospodarsko podjetje, ki so ga pred leti ustanovili tržaški delavci, a zdaj ni več v njihovih rokah.

Ureja uredniški odbor. — Glavni urednik Stane Skrabar. — Odgovorni urednik Rastko Bradaskeja. — Za tisk odgovarja Franc Zdešar.

Vnekaj vestah

PARIZ — Pariška policija je zaplenila drugo izdajo glasila KP Francije, »Humanite«, ker je objavil članek o nečloveškem ravnanju francoskih čet v Alžiru. V zadnjih treh mesecih je bil »Humanite« že štirikrat zaplenjen.

KARACHI — Predstavnik pakistanskega ministrstva za zunanje zadeve je izjavil, da je Pakistan proti prehodu izraelskih ladij skozi Sueški kanal. Glede teh vprašanj Pakistan ni nevtralen, temveč na strani Arabcev.

WASHINGTON — Predstavnik ameriškega zunanjega ministrstva je izjavil, da se vprašanje ponovnega vzpostavljanja diplomatskih odnosov z Bolgarijo še vedno rešuje. Kot je znano, je pred časom poslal predsednik LR Bolgarije poziv za uvedbo normalnih diplomatskih stikov z ZDA.

LONDON — Z nezadovoljstvom poroča izraelski tisk o sklepu britanskih petrolejskih družb, da zapuste Izrael. »Davar«, vladni časopis, poudarja, da si v Britaniji razlagajo ta sklep kot britansko koncesijo Arabcem.

BONN — Zahodnonemški statistični urad je objavil, da bo imelo na prihodnjih parlamentarnih volitvah v septembru volilno pravico 33,5 milijonov ljudi.

GUATEMALA CITY — Eden izmed stražarjev predsednikove rezidence, je izvršil atentat na guatemalskega predsednika Carlosa Armasa.

BEOGRAD — Mešana komisija jugoslovanskih in zahodnonemških izvedencev bo sklepala o odškodninskih zahtevah jugoslovanskih žrtev v nacističnih taboriščih med zadnjo vojno.

KUALA LUMPUR — Tajništvi dveh malajskih strank sta sporočila, da se bosta združili in ustanovili skupno gibanje — socialistično fronto. To bosta storili 31. avgusta, ko bo Malaja dobila v okviru britanske skupnosti narodov neodvisnost.

NAŠ TEDENSKI GOSPODARSKI KOMENTAR

(Nadaljevanje s 1. strani)

črpati načelno družbene investicijske sklade in gozdne sklade le do višine 60%, sklade za gradnjo stanovanj do 90% in ostale sklade do 80%. Podrobnosti glede tega ne bi ponavljali, povedali bi le, da morajo biti glede tega v tem mesecu določene kvote po republikah in posameznih skladih, te pa razdeljene dalje na okraje, občine in neposredne koristnike, to je investitorje. Izvajanje ukrepov bo vodila in kontrolirala Narodna banka.

Značilno je treba v tej zvezi poudariti, da Slovenija kot celota ni doslej prebila planirane potrebne investicijskih sredstev in tudi ni nikakoli nevarnosti, da bi jih prebila v bodoče. V nekaterih primerih je bila celo pod lansko ravnjo. Toda zaradi zagotovitve normalnega razvoja so ukrepi splošni, čeprav bi bilo pravilno, da bi v prvi vrsti zadeli tiste, ki so dali povod za take ukrepe.

-dt-

Rezerve v kmetijstvu našega okraja

Na skupni seji OK ZKS Koper in Okrajnega odbora Socialistične zveze se je po poročilu dr. Stanka Kovačiča in po nagovoru sekretarja OK ZKS Alberta Jakopiča-Kajtimira o neizkoriščenih možnostih v kmetijstvu koprškega okraja razvila živahna razprava, iz katere povzemamo še nekaj misli.

Tovariš Jože Guštin je med drugim omenil, da bo v pivški občini nujno potrebno okrepiti prosvetno dejavnost na vasi. Grajal je premajhno zainteresiranost kmetov za obdelavo pašnikov, ki so sedaj gosto poraščeni z grmičevjem. Kaže tudi na pomanjkanje mlajše delovne sile, ker je leta naša zaposlitev v industriji zato, ker je v industriji dobila boljše stimulacijo. Vsekakor bo treba o tem vprašati, o katerem se razpravljamo skoraj leto dni, posvetiti več pozornosti in preiti od ugotovljanja k dejanjem. Tovariš Franc Zakrajšek je v tej zvezi dejal, da je v pivški občini skoraj 50% pašnikov last splošno ljudskega premoženja, jih pa izkoriščajo privatniki mimo načel socialističnega gospodarjenja. Razen tega so tudi primeri, kot na primer v Jurščah, kjer pospešujejo konjerejo na račun živinoreje samo zaradi boljše iztržaka. Zato ni čudno, če se je število goveje živine letos zmanjšalo, saj so v zadnjih mesecih prodali večje število mladih telet. Treba bo tudi napraviti pravilnik o ureditvi pašnikov in to na osnovi ugotovitev ter posebne komisije o sedanjem stanju pašnikov, da moramo najti druge prijeme za odkup živine, kot pa so pri odkupu sadja, zelenjave in vina. Kmetijski proizvajalec bo po njegovem mišljenju le takrat povečal kmetijsko proizvodnjo, ko bo spoznal večjo vrednost njenega vnovčenja. Posebno vprašanje je tudi delovna sila, saj je v koprski občini več vasi, kjer je najnižja starostna doba kmetovalcev okrog 45 let. Okrajni sanitarni inšpektor dr. Polde Hladnik je opozoril, da je v neposredni zvezi s povečanjem živinoreje tu-

di vprašanje gradnje novih klavnic. Tako n. pr. obstoja skoraj v vseh občinah, razen v ilirsko-bistriški, nevarnost, da bi morali zapreti sedanje klavnice, ker po eni strani ne odgovarjajo več sodobnim sanitarno tehničnim pogojem, po drugi pa ne dajo možnosti, da bi v njihovih prostorih izkoristili zaklano živino do maksimuma. Tako n. pr. smo v koprskem okraju izgubili leta 1954 okrog 250 milijonov dinarjev vsled neizkoriščene živalske krvi, ker so sedanje klavnice nesodobne.

Ko so razpravljali o povečanju števila plemenske goveje živine, so udeleženci posvetovanja naglasili, da je Kras zelo primeren za sodobno vzrejo govedi. Treba pa bo boljše izkoristiti pašnike in travnike ter začeti z gradnjo sodobnih hlevov. Nujno bo pri tem upoštevati dejstvo, da lahko povečanje vzreje goveje živine vpliva na izravnavanje plačilne bilance. Pri tem je važno poudariti, da bo treba preiti iz starega načina graditve hlevov, to je v obliki kroga, na sodobnejši način, to je gradnja hlevov v obliki spirale. Na ta način lahko pridobimo na konstrukciji in prostoru, zmanjšali bi se stroški investicij po glavi živine. Tako bi se po mnenju tovariša ing. Petra Aljančiča zmanjšale investicije za gradnjo hlevov po starem načinu, ki so znatno višje od cene grajenj stanovaških prostorov. Zato bo vsekakor razmisлити o tem, kako zmanjšati stroške vzreje, ker le-ti vplivajo na ekonomsko ceno živinoreje. Z znižanjem investicijskih stroškov za živino, zlasti v zgornjem področju koprškega okraja, in to z uvajanjem sistema gradnje sodobnih hlevov, bomo lahko spustili znatna sredstva za pospeševanje drugih panog kmetijstva.

Nujno potrebno bo začeti s sestavljanjem perspektivnega programa za izboljšanje kmetijstva v koprskem okraju, ki pa mora biti z ozirom na značilnosti posameznih področij raznolik. Prav bi bilo, da bi na osnovi fotokopije celotnega področja, na

kateri bi bili označeni pašniki tako po obsegu, kakor po kakovosti, ter raznovrstne komunikacije, sestavili splošni in podrobni plan za rejo goveje živine. Tako bi se izognili zastavljanju brezperspektivnih in ozkih načrtov v okviru nekega določenega kraja.

Ob zaključku so sprejeli sklep, da bi poročilo kakor tudi razpravo temeljito proučili vsi, ki se ukvarjajo s kmetijstvom. Dejstvo pa je, da je vrsta stvari, ki bi jih lahko izboljšali sami, ne da bi čakali na elaborate o proučevanju vseh obravnavanih vprašanj. Prav bi bilo, da bi na osnovi zaključkov, sprejetih na omenjeni seji, seznanili oblastvene organe, zadržne in politične organizacije o njihovih nalogah v zvezi z uveljavljanjem sodobnega, rentabilnejšega načina kmetijske proizvodnje.

Kmečka domačija na Krasu

Zakaj je naše morje tako krasne barve?

Kdor je poleg našega morja videl na svetu še kako drugo morje, se ni mogel dovolj načuditi nepozabno lepi modrinici naših voda, ki jim je po barvi enako le še Egejsko morje ob grški obali. Koga ni navdušila ta čudovita sinjina, kdo se ni vprašal po vzroku teh neslutnih lepote?

Kemična preiskava morske vode pokaže poleg ogromnih količin kuhinjske soli dokaj manjše količine spojin, predvsem fosfatov in nitratov. Prav te spojine pa so za življenje v morju odločilne, zakaj od njih živi tako imenovani rastlinski plankton, mikroskopsko majhne rastline, ki plavajo v ogromnih množinah v gornjih morskih plasteh. Čim več fosfatov in nitratov, tem več rastlinskega planktona, od katerega zavisi

spet količina tako imenovanega živalskega planktona, ki prav tako oživlja vrhnje plasti morja.

Živalski plankton se namreč preživlja z rastlinskim, od živalskega planktona pa živijo spet ribe, predvsem potujoče, slaničom sorodne ribe, med katere spadajo tudi sardele in makrele, ki so n. pr. za naš Jadran tako važne. Živalski plankton, ki se seseda na morskem dnu, je hrana tudi živalim, ki žive v globinah, kot školjkam, rakom, morskim pajkom. Čim več teh živali na morskem dnu, tem več tudi rib, ki se najraje držijo v spodnjih plasteh, n. pr. polenovk, morskih ščuk in podobnih.

Odvodnost živalskega bogastva morij od fosfatov in nitratov je razvidna. V tem pogledu pa z našim Jadranom ni ravno najbolje. Medtem ko vsebujejo n. pr. severna morja do 40 mg fosfora na tono morske vode, znaša njegova količina na tono jadranske vode komaj 3 mg. Posledica je: malo rastlinskega planktona, malo rib. Ne ustrašimo se! Se vedno tudi v našem morju rib ne primanjkuje! Predvsem ne v jugoslovanskih vodah! Imamo jih tam okoli tri sto vrst, med njimi do sto vrst užitnih rib. Manj pa jih je seveda kot v severnejših morjih.

Zato pa se naše morje odlikuje s tako čudovito barvo, ki jo opeva toliko pesnikov, ki vzradosti toliko src. Čisto preprosta in enostavna je razlaga tega očarljivega pojava:

Morja z obilico fosfatov in nitratov ter s tem v zvezi z obiljem planktona, ki napolnjuje njihove zgornje plasti do 400 m v globino, so zaradi velike množine organizmov sivo motne barve; Jadransko morje, ki ima teh organizmov dosti manj, pa je zato čisto, prozorno in nemotno ogledalo sinjega južnega neba.

»Burja« v piranskem zalivu

Vprašanje sklada obratnih sredstev

Koper dobi novo bančno poslovno in stanovanjsko stavbo

V soboto, dne 27. julija, je zasedal v prostorih našega Okrajnega ljudskega odbora upravni odbor Narodne banke FLRJ, centralne za Slovenijo pod predsedstvom ing. Viktorja Kotnika, v navzočnosti generalnega direktorja Lavoslava Dolinška in članov. Seji sta prisostvovala kot gostja predsednik OLO Koper Albin Duje in podpredsednik Franc Klobočar.

Na seji so bila obravnavana zelo važna vprašanja v zvezi z gibanjem kratkoročnih kreditov v prvi polovici letošnjega leta in v zvezi z novim sistemom kreditiranja v praksi. Ugotovljeno je bilo, da so v letošnjem letu kratkoročni krediti porastli nad predvidevanja, ki jih vsebuje kreditna bilanca. Ta sloni seveda na zveznem družbenem planu, po katerem naj bi se proizvodnja povečala za 13%. Kot vemo, pa se je letos samo v prvi polovici leta povečala proizvodnja za 20% in kaže, da se bo še nadalje ugodno razvijala. Zato je tudi razumljivo, da so se temu primerno povečali tudi kratkoročni krediti.

V tej zvezi je bila važna ugotovitev, da zaradi povečanja kreditov obstaja še vedno ravnovesje med kupnimi in blagovnimi skladi in da to osnovno ravnovesje doslej ni bilo porušeno. Obstajala je sicer bojazen, da bo zaradi rastočega priliva sredstev v družbene investicijske sklade in povečano trošenje teh sredstev neugodno vplivalo na nadaljnji razvoj. Z ukrepi, s katerimi se omejuje trošenje nekaterih skladov, pa je bila taka nevarnost v bistvu odstranjena.

Poseben poudarek je bil dan vprašanju večanja skladov obratnih sredstev podjetij, ki premalo skrbijo, da bi večala te sklade z lastnimi prostimi sredstvi. Večkrat je bilo že poudarjeno, da bo potrebno premakniti težišče povečanja obratnih sredstev za redno poslovanje podjetij na sklade podjetij in na družbene investicijske sklade ter ne več na bančno kreditna sredstva.

Ko govorimo o navedeni seji, ne smemo mimo problema, ki se živo tiče tudi našega okraja. Gre

namreč za tista podjetja, ki jim morajo preskrbeti obratna sredstva investitorji oziroma tisti, ki so podjetja ustanovili. Pri nas imamo nekaj takih podjetij, za katera bo sklad obratnih sredstev, ko bodo začela redno obratovati, predstavljal resen problem.

Ob koncu seje je Lavoslav Dolinšek, generalni direktor centralne Narodne banke sporočil, da je bila v letošnji investicijski program vnešena gradnja poslovne in stanovanjske zgradbe Narodne banke v Koprju. Prepričan je, da bo gradnja odobrena in sredstva zagotovljena, ker je potreba po taki zgradbi v Koprju zelo velika. Vsi navzoči, posebno predstavnika našega OLO, so to sporočilo vzeli z zadovoljstvom na znanje.

Po končani seji so si člani upravnega odbora ogledali dela v pristanišču, kjer jim je vodja del koprškega pristanišča pokazal načrte in doslej izvršeno delo, kakor tudi demonstriral delovanje sesalnega bagra »Peter Klepec«.

VSE OKROG morja

»Trogir«, poslednja ladja iz »T« serije je gotova in predana lastniku »Jadranski linijski plovilbi« na Reki. Ladjo je zgradila ladjedelnica »Uljanik« v Pulju in je dolga 45 m, široka 8 m ter ima 350 BRT. Doseže brzino 14 morskih milj na uro, prepelje 450 potnikov in 20 ton tovarov. Ze prej izdelovane ladje iste serije se imenujejo »Tuzla« in »Takovo«. Ladje bodo vozile na progi Reka—Lošinj ter Reka—Zadar.

»General Guisan« je napravil 23. julija svojo prvo poskusno vožnjo. Ladjo so zgradili v ladjedelnici »3. maj« na Reki za švicarske lastnike »Helica S. A.« iz Zeneve. »General Guisan« ima nosilnost 12.861 tone, dolg je 140 metrov, z motorjem 4900 KS doseže brzino 14 morskih milj na uro. To je že četrta ladja, zgrajena v reški ladjedelnici za švicarske lastnike, ki so ladjo prevzeli 27. julija.

Te dni bodo v ladjedelnici »3. maj« na Reki splovili 12.000-tonsko ladjo »Mitor Marigo« za grške ladijske lastnike »Lemos Brothers« iz Londona. Po splovitvi bodo začeli graditi še eno enako ladjo za iste lastnike.

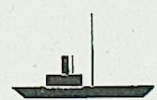
V Beograd so dopotovali predstavniki madžarske težke industrije, ki bodo začeli pogajanja o razširitvi pristanišča na Reki. Madžarski gospodarski krogi so zelo zainteresirani na izgradnji novih kapacitet na Reki, ker smatrajo to jugoslovansko luko kot najprimernejšo za madžarsko prekomorsko trgovinsko izmenjavo.

Puljska ladjedelnica »Uljanik« gradi sedaj štiri ladje po 10.000 oziroma 12.600 ton nosilnosti za račun »Splošne plovbe« iz Pirana. Ladje bodo imele brzino 15 morskih milj in bodo gotove do 1960 leta. Prva ladja bo gotova še v letu 1958.

RAZŠIRJENJE KIELSKEGA PREKOPA

98 km dolgi Kielski prekop, najbližja zveza med Severnim in Baltskim morjem, postaja preplitev. Se vedno je tak kot je bil ob začetku prve svetovne vojne leta 1914, to je 102 m širok in 11,30 m globok. Poglobiti pa ga hočejo na 12,60 m. Stroški za izvedbo del bodo znašali 40 milijonov mark, ki jih bo krila zvezna vlada v Bonnu.

Plovba naših ladij

P/l »BIHAČ« je 25. julija priplula v Pulj na popravilo v doklu.

P/l »DUBROVNIK« je 28. julija plula skozi Gibraltar na poti za Emden, kamor prispe predvidoma 4. avgusta.

M/l »GORENJSKA« je 23. julija zapustila pristanišče Colombo na poti v domovino. Na Reko bo priplula predvidoma 15. avgusta.

P/l »GORICA« je 31. julija priplula iz Emdena na Sicilijo.

P/l »LJUBLJANA« je 29. julija prispela v Port Talbot, odkoder je nadaljevala za Rotterdam, ki ga zapusti danes, 2. avgusta.

M/l »MARTIN KRPAN« je 28. julija priplula iz Lattaquie v Ravenno.

P/l »NERETVA« je 26. julija odplula iz Billingham v Casablanca, kamor prispe jutri, 3. avgusta.

P/l »POHORJE« je 27. julija plula mimo Sueza na poti na Kitajsko.

P/l »ROG« je 24. julija plula skozi Sueški prekop na poti v Rotterdam, kamor prispe 7. avgusta.

P/l »ZELENGORA« je 1. avgusta zapustila pristanišče Tsamkong na Daljnem vzhodu.

TEDENI DNI PO Jugoslaviji

V VOJVODINI JE SEDAŽ 195 KMETIJSKIH POSESTEV, ki imajo skupno več kot 216.000 ha zemlje ali nad 11% skupnih obdelovalnih površin. Perspektivni program kmetijstva v Vojvodini pa predvideva, da bodo že v nekaj letih povečali proizvodnjo žita za 2 milijona ton.

PREDSTAVNIKI POSLOVNIH ZVEZ IN REPUBLIŠKIH KMETIJSKIH ZBORNIC iz Vojvodine so se pred kratkim dogovorili o razdelitvi semen italijanskih sort pšenice, predvsem za socialistična kmetijska gospodarstva. Letos je namreč ta sorta pšenice izredno bogato obrodila.

POSKUSNA PROIZVODNJA bo po novem odloku Zveznega izvršnega sveta dovoljena največ 12 mesecev. Ta rok se lahko podaljša, če nastanejo prekinitve zaradi tehničnih pomankljivosti.

IZ NARODNE BANKE PRIHAJA VEST, da bodo odslej lahko jugoslovanski državljani dobivali za zasebna potovanja v tujino devize v vrednosti 12.000 dinarjev. Do 1. julija so jih lahko dobili le za 6000 dinarjev.

V ZADRU SO ZAČELI GRADITI BOMBAZNO PREDILNICO katero menijo, da bo zgrajena v 18 mesecih. Predilnica bo dajala letno 950 ton prediva, zaposlevala pa bo okrog 350 delavcev.

NA KOSOVEM POLJU PRI PRISTINI je začela obratovati velika klavnica in hladilnica, v kateri je prostora za 180 vagonov mesa, sadja ali zelenjave. Več kot milijardo dinarjev je bilo porabljenih za zgraditev tega velikanskega objekta in za notranjo ureditev ter stroje.

V ZELEZARNI NA RAVNAH bodo začeli izdelovati cekas žico, ki jo potrebujemo za električne termične aparate (likalnike, kuhalnike, pečice, itd.). Cekas (žarilno) žico smo morali doslej v celoti uvažati, in sicer okoli 30 ton letno. Jugoslovanska banka za zunanjo trgovino je železarni v Ravnah že odobrila 30.000 dolarjev za uvoz potrebnih naprav iz Švedske za izdelovanje te žice. Za izdelovanje cekas žice bomo morali uvažati le še nikelj.

NOVOUSTANOVLJENA SKUPNOST POSLOVNIH ZVEZ ZA ŽIVINOREJO je v svoj program vnesla pospeševanje živinoreje in organizacijo proizvodnje za trg.

V NAVZOČNOSTI STEVILNIH SEIZMOLOGOV, METEOROLOGOV, GEOLOGOV IN DRUGIH STROKOVNJAKOV, so v hribu »Gradot« pri Kavadaru v Makedoniji zažgali 56.000 kg razstreliva ki je odrgalo s preostalega dela hriba več tisoč kubikov prsti in kamenja. Kot je

kako upravljamo

Razprava o obrtnikih

(Nadaljevanje s 1. strani)
ima obrtništvo za delo, pa bo možno hitreje reševati vprašanja, ki tarejo kolektive in posameznike.

Pri nas je 969 obrtnih obratov, od tega 28% državnih. Skupno z vajenci je zaposleno v obrtništvu nad 3.200 ljudi. Po številu delovne sile pa je državni sektor 2,5 krat močnejši od privatnega.

Največ truda vlaga Zbornica za vzgojo kadrov, zlasti vajencev. Mladina se nekaterih poklicev noče oprijeti, zato so n. pr. čevljarstva, kovaštva, dimnikarstva in splošno gradbeno stroka ter nekatere druge, postale kritične. Vzrok za to je verjetno v slabem nagrajevanju v teh strokah, kar bi s primernimi ukrepi mogli kmalu popraviti. Priporočiti bo treba pristojnim organom, naj po možnosti omilijo dajatve obrtnikom kritičnih strok na področju, vajencem pa s predpisi določijo v teh strokah nekoliko večje nagrade.

Sporedno z navedenim vprašanjem je treba upoštevati še dejstvo, da se številna obrtna podjetja in mojstri branijo vajencev. Mnogi se pritožujejo, češ da je vajenec zaradi šolanja prepoznat odsojen. Če odštejemo dneve, ki jih prebije vajenec v šoli, njegov zimski dopust, enomesečni letni dopust, razna taborjenja, izostanke zaradi bolezni, praznike in druge proste dneve, ugotovimo, da je vajenec v delavnici v vsej svoji triletni učni dobi dejansko samo 468 dni ali komaj 50% vseh dni, določenih za njegov uk. Zato ni čudno, da imamo v celotnem okraju v obrtništvu samo nekaj nad 600 vajencev.

Nekaj več pozornosti morajo biti deležni tudi strokovni in vodilni kadri v obrtništvu. Na splošno so na vodilnih mestih v obrti družbenega sektorja ljudje brez mojstrskih izpitov, čeprav jim je po večini priznan naziv visokokvalificiranega delavca, ki so si ga pridobili s prakso, nimajo pa dokumentov, ki jim bodo potrebni za priznanje kvalifikacije ob upokojitvi. Zbornica je rešila to vprašanje tako, da je tečajem nudila tem ljudem možnost opraviiti strokovni izpit, hkrati pa se je lotila sistematičnega pregleda dokumentov.

Socialistični sektor proizvodne obrti je po številu delovne sile in delavnic znatno močnejši od privatnega, toda občutno pa je pomanjkanje državnih uslužbencev. Medtem ko je razmerje proizvodne obrti državne sektorja nasproti privatnemu po številu delavnic 6:1, je pri uslužnostni obrti komaj 1:3. Verjetno je prav v tem treba iskati vzrok za po navadi tako drage usluge pri nas — prizadevati si bo treba, da se razmerje uslužnostne obrti kar najhitreje popravi v korist državnega sektorja.

KAJ BO Z DELAVNICAMI PRI KZ?

Obširne razprave so bile deležne tudi obrtne delavnice pri kmetijskih zadrukah. Le-teh ni malo, toda zadruge težijo za tem, da bi jih izločile iz svoje dejavnosti ali pa celo ukinile. Ustanovljene so bile prvenstveno za potrebe zadrug, a so sčasoma presegle svoj okvir in začele sprejemati naročila drugih. Zanje bi morale zadruge voditi posebne knjige, toda točne evidenc ne ni. Ker se pa prepleta delo uslug z delom za domače potrebe, izkazujejo te delavnice v večini primerov zgubo in pridejo v težak finančni položaj tudi delavci v teh obratih. Pogostokrat ne dobijo redno svojih zaslužkov prav zaradi navedenih zmed in netočne evidence. Tudi plače v teh delavnicah so majhne, pogostokrat pa nadurnega dela v poletnih mesecih delavcem ne priznajo. Zbornica bo skušala to

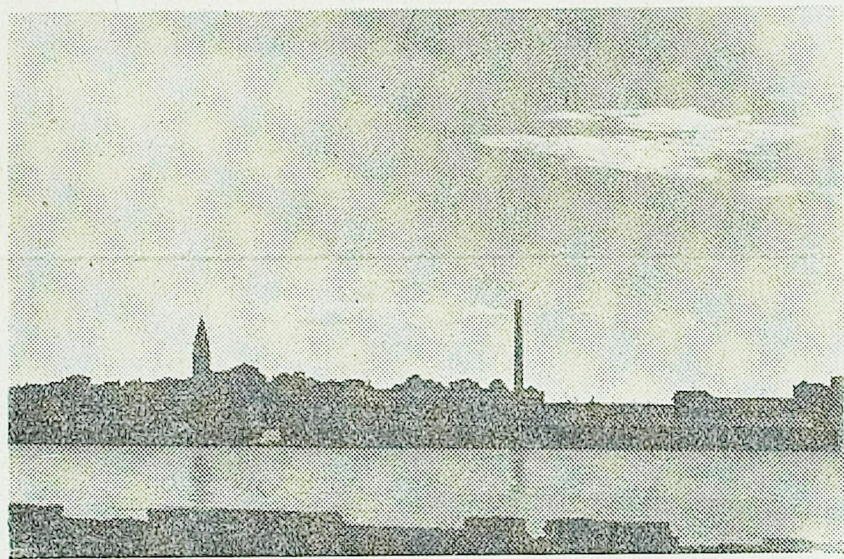
vprašanje urediti neposredno z upravami zadrug, toda pri tem morajo tudi občinski ljudski odbori pokazati nekaj več dobre volje in razumevanja za osamosvojitve teh obratov. Kaže namreč, da se nekatere občine branijo prevzeti take delavnice, češ da ni denarja, čeprav je to izvedljivo z malenkostnimi stroški; s primernim rokom je možno odplačati osnovna sredstva, kolektivi pa bi s tem prav gotovo dobili večji interes do dela.

KJE SO VZROKI ZA MAJHNO STORILNOST

Ko so načeli vprašanje storilnosti, ki je ponekod zaradi slabe organizacije dela nizka in odločno manjša kot v privatnem sektorju, so navzoči opozorili na največjo pomanjkljivost v obrti socialističnega sektorja, to je na vprašanje družbene uprave. Življenje nam kaže in nas uči na določenih primerih, da je prav s tem po sredi povezano tudi vprašanje notranje organizacije obrata, norm in akordov, delovne discipline in poštenosti. Da posamezniki jemljejo orodje in material iz delavnice zato, da bi si popoldne prislužili dodatne plače, je posledica neurejenih raz-

mer. Prav to hromi socialistični sektor obrti, da ne more konkurirati privatnemu. Le z družbeno upravo bo možno odpraviti pomanjkljivosti in s pravičnim nagrajevanjem spodbujati ljudi k večji storilnosti. Organom delavske samouprave v obrtništvu bo treba v bodoče nuditi več pomoči in jim pomagati, da se uveljavijo. Navajati jih bo treba na delo, da se ne bodo izgubljali pri raznih drobnarijah, važnejše zadeve pa prepuščali v odločanje ožjemu krogu ljudi.

Ob koncu seje je Svet obširno razpravljalo o vprašanju davkov ter o ostalih obveznostih obrtništva do družbe. Sprejeli so nekatera priporočila, ki jih bodo posredovali pristojnim višjim organom. Pri tem je nanoslo tudi na vprašanje anuitet, ki jih morajo državni obrati plačevati za svoja osnovna sredstva. Gre namreč za to, da občine administrativno odredijo rok odplačila za določeno osnovno sredstvo, čeprav je njegova življenjska doba pogosto štiri ali petkrat daljša. Posledica takega določanja rokov za odplačilo posojila pa je velikokrat negativni uspeh obrata v poslovnem letu. Tudi za amortizacijo določajo pogostokrat previsoke stopnje.

Naša razglednica: Izola proti večeru s tovarno »IRIS« v ospredju

IZ DELA POKLICNE POSVETOVALNICE

Za kakšne poklice se bo odločila naša mladina?

Hiter razvoj našega gospodarstva zahteva vedno večje število novih strokovnjakov, ki bodo sposobni voditi in upravljati sodobne stroje, zapletene naprave v novih tovarnah itd., itd. Tehnika se iz dneva v dan izpopolnjuje, sedanja »atomska« doba pa zato zahteva visoko usposobljene ljudi. Se pravi, v zvezi s tem se prejšnji poklici izpopolnjujejo, hkrati pa »nastajajo« novi. Zato nam ne sme biti vseeno, kako se naša mladina pripravlja na poklice, ki jih zahteva naša socialistična graditev in perspektiva našega tehničnega razvoja!

Priznajmo: včasih se mladi ljudje do zadnjega trenutka ne morejo odločiti za svoj življenjski poklic. Seveda, ker jim v tem življenjskem koraku čestokrat nihče ne pomaga, ne svetuje. Nič čudnega torej, če se številni mladi ljudje odločijo za poklice, ki so trenutno v »modi« (avtomehaničnik, šivilja, itd.), hkrati pa poznajo vse premalo drugih poklicev. Mnogo več kot doslej bi morala zato mladina iskati in najti pametnih nasvetov pri svojih starših in vzgojiteljih. Seveda, da se odločijo po nasvetu za poklic, do katerega imajo veselje in smisel.

Za sistematično in smotno usmerjanje mladine v poklice je bilo nujno treba razširiti mrežo Poklicnih posvetovalnic tudi v

koprskem okraju, kjer je to ne samo važno, temveč tudi potrebno. Na pobudo Posvetovalnice za delo je nudi OLO Koper za ustanovitev Poklicne posvetovalnice vso pomoč. Tu zdaj mladina dobi vse potrebne podatke o posameznih poklicih, šolah, prostih učnih mestih itd. Posvetovalnica pa daje tudi strokovno pomoč in nasvete pri izbiri poklica tako, da psiholog pregleda psihične zmožnosti mladega človeka, ki se je odločil za določeni poklic (na primer: splošna inteligenca, smisel za tehnična in mehanična vprašanja, prostorninsko in ploskovno predstavljanje, presojanje besednih odnosov, dalje fiziološke zmožnosti, na primer ostrino vida za bližino in daljavo, globinsko presojanje, razlikovanje barv, stopnjo ročne spretnosti ter soročnosti, tempo dela itd.). Posamezne izmed navedenih zmožnosti so namreč bistvenega pomena za uspešno opravljanje poklicev (recimo: pomorščak mora poleg drugega temeljito razlikovati barve). Razumljivo pa je, da mi-mo teh zmožnosti odločajo pri uspehu v vsakem poklicu tudi razne osebne lastnosti — vztrajnost, prizadevnost, vestnost, marljivost, natančnost itd. Zato skuša poklicni psiholog v razgovoru s človekom, ki si izbira poklic, vskladiti njegove interese in na-

gnetenja z njegovimi zmožnostmi ter skuša najti zanj najprimernejši poklic. Referent pri Poklicni posvetovalnici za usmerjanje mladine v poklice, ki ima podatke o učnih prostih mestih v najrazličnejših gospodarskih panogah, o pogojih za vpis in šolanje na raznih šolah s praktičnim poukom, o srednjih strokovnih šolah itd. nudi po možnosti poklicni nasvet tako, da poskuša vskladiti poklicno željo in nasvet z objektivnimi zmožnostmi šolanja, uka ali zaposlitve.

V zimskih mesecih so člani Poklicne posvetovalnice iz Kopra s številnimi predavanji na nižjih gimnazijah in osemletkah seznanjali mladino in starše s pomembno pravilno izbire poklica ter jim dajali številna napotila za smotrnejšo izbiro poklica. S 1. junijem pa je začela Poklicna posvetovalnica vključevati mladino v poklice in bo to delala do 1. septembra.

Ne bo zato odveč, če opozorimo mladino, naj se pravočasno obrne po nasvet in pomoč na Poklicno posvetovalnico pri Posvetovalnici za delo OLO Koper, oziroma pri občinskih referentih za delo. Kajti po 1. septembru ne bo več moč sklepati učnih pogodb.

Ivan Šuštar

Bilo bi prav . . .

... če bi se hladilnica v Dekanih čimprej osamosvojila, ker bo le tako neprimerno več prispevala k pravočasni in cenejši preskrbi prebivalstva s prehrambenimi predmeti;

... če bi tudi v drugih občinah koprškega okraja, kjer so pogoji za uspešno delovanje področnih hišnih svetov, le-ti dosegli tako lepe uspehe dela, kot jih beležijo področni hišni sveti v Izoli, ki so že pobrali skoraj vso zaostalo najemnino in si resno prizadevajo čimbolje ohraniti ter izboljšati stanovanjske prostore;

... če bi tudi drugi oblastni organi svoje delo organizirali tako, kot ga je uprava za dohodke pri ObLO Koper, ki svoje uslužbence pošilja na teren, ter s tem prihrani čas in denar vaščanom ene ali druge vasi za pot v Koper;

... če bi nekateri vodje socialističnih obratov, tako gostinskih kot obrtnih spremenili svoj nepravilni odnos do koprškega knjigovodskega centra s tem, da bi se temeljiteje posluževali njegovih uslug, kar bi jim znatno olajšalo finančni pregled njim v upravljanje zaupanega podjetja;

... če bi tisti obrtniki, ki storitve kaj hitro masno zaračunajo, pokazali isto vnetje pri izpolnjevanju obveznosti do družbe in ne bi z zavlačevanjem plačil davčnih zaostankov ovirali redno finansiranje družbenih, zdravstvenih, socialnih, prosvetnih, kulturnih itd. potreb;

... če bi uredili odtok nesnage iz postojnske mestne kladnice tako, da ne bi odpadki in odlake ter z njimi smrad onesnažili reko Pivko, ki je v poletnih mesecih polna kopalcev;

... če bi se končno vendarle pristojni forumi odločili, kje naj bi bila bodoča postojnska magistrala, ker kaže, da je predlogov dovolj in če bi upoštevali vse, bi morali Postojno prenesti drugam.

TOVARNA ZA PREDELAVO RIB »IRIS« V IZOLI

razpisuje

dve štipendiji

ZA UČENCE V INDUSTRIJSKI ŠOLI ZA PREDELAVO RIBE ZADAR

Pogoji: dovršena osemletna šola ali 3 razredi gimnazije — Reflektanti naj se javijo najpozneje do 12. avgusta 1957 na upravi podjetja v Izoli

Šoferji - visoko kvalificirani delavci

Že nekaj tednov se vrše pred posebno komisijo za opravljanje izpitov za šoferje — visokokvalificirane delavce izpiti. Doslej je pristopilo k izpitom okoli 35 kandidatov, ki imajo vsi že D kate-

gorijo (avtobusni šoferji) in velika večina je pokazala tudi zadostno znanje, da se jim prizna naslov visoke kvalifikacije. Predmeti so naslednji: praktično delo na avtomobilih s teoretičnimi pojasnili, tehnologija, gospodarsko računstvo, zakonodaja in prometni predpisi. Opažanja so pokazala, da mnogim manjka znanje iz računstva, a tudi prometne predpise bi morali mnogo bolje obvladati.

Te dni bodo taki izpiti tudi v Postojni, v septembru pa v Gorici, ker se nahaja v Kopru sedež skupne komisije za koprski in goriški okraj. Nekateri kandidati se pripravljajo na izpit sami, drugi se pripravljajo na tečaju, ki ga prireja Združenje šoferjev in avtomehaničnikov. Snov ni tako težka, da se je ne bi bilo mogoče naučiti, saj imajo kandidati najmanj sedemletno prakso in vmes po nekaj prometnopolicijskih izpitov, vendar ni obvezno, da vsak kandidat izpit tudi napravi. Potrebno je le znanje in nič drugega.

SPET SMRTNA NESREČA Z BOMBO

Prejšnje dni sta Franc Premru, star 13 let, dijak 1. razreda gimnazije in Pavel Hiti, pasla nad vasjo Strane pod Nanosom živino. Med skalovjem sta našla italijansko bombo minometalca. Z namenom, da jo bosta prihodnji dan razstrelila, sta jo skrbno spravila in o tem ni nikomur ničesar povedala. Naslednji dan sta zakurila ogenj, vanj položila bombo in stekla v zaklon. A ker bomba ni hotela eksplodirati, sta se približala ognju in ko sta bila nekoliko dva metra od nje, je bomba eksplodirala. Močno je počilo, drobci so se razleteli in na mestu ubili Premruja, Hiti pa je bil ranjen v desno stegno. Tudi desetletna Valerija Kovač, ki se je tedaj približala ognju, je bila ranjena v desno koleno. Oba ranjenca sta prestrašena stekla domov, mrtvega Franceta pa sta pustila. Ta nova nesreča z razstrelivom naj bo resno opozorilo staršem, da bodo počuli svoje otroke, naj se z neeksplozivnimi bombami ne igrajo! »Stina«

Pismo uredništvu Hvala za nesebično pomoč, tovariši!

Tovariš urednik!
Nad vhomod v naše sedanje bivališče je napis: »Bolnišnica za kostno TBC«. Menda je malo ljudi, ki se ne bi zdržili, kadar prečitajo ta naslov. Mnogo pa je med temi ljudmi tudi takih, ki — upam, da ne bodo užaljeni — so, ali pa nas že uvrščajo med tiste ljudi, ki so iz vsakdanjega dnevnega življenja že izbrisani. Menda zato, ker menijo, da smo prisiljeni ostati toliko časa v postelji, dokler se nam dnevi ne iztečejo...

Vendar smo mi, bolniki te vrste, drugačni misli! Prepričani smo, da bomo — eni prej, drugi pozneje — spet odšli na svoja delovna mesta in da bomo po ozdravljenju in vrnitvi v »civilno« življenje spet imeli tisto mesto, kakršnega smo imeli pred prihodom v bolnišnico. Za to imamo tudi jamstvo — zdravnike in zdravstveno osebje. Ko le-te opazujemo, se nam zdi, kakor da nimajo svojega privatnega življenja, temveč da žive samo za nas bolnike. Se več! Kakor da smo bolniki njihova velika družina, oni pa nam niso zdravniki, temveč — očetje, bratje...

Mnogi med nami so že nad leto dni ali pa celo še več v bolnišnici. Zato uprava bolnišnice skrbi, da nam nudi tudi razvedrilo. Kako? se bo kdo vprašal. Dvakrat na teden imamo filmske predstave. Mimo tega pa imamo tudi prireditve folklorne skupine. Kajti upravnik bolnišnice, Lojze Usenik, član GSP v Kopru, je zbral nekaj uslužbencev bolnišnice

SVET OB MURI, STEV. 3

Iz vsebine:
Rudi Čačinovič: Postanek in razvoj kapitalizma v Prekmurju, Pajlin-Nace Kranjec: Pesmi, Ala Peče: Pogledi, Franc Zadravec: Nazori o umetnosti, Eli Smonova: Pesmi, Marika: Pesmi, Manko Golar: Pesmi, Palko Dolinac: Hudičev hrbet, Jože Ternar: Kretničar, Slavko Jug: Pesmi, France Ostanek: Razvoj šolstva v občini Videm ob Ščavnici, Bela Sever: Geografski termini prekmurskih gričev, Franc Srimpf: Pismo v Ljubljano.

OBČINSKI LJUDSKI ODBOR SEŽANA razpisuje mesta

UPRAVITELJEV

na osrednjih 8-letnih šolah v Sežani, Tomaju in Štanjelu

Ponudbe se sprejemajo do 15. avgusta 1957 — Pogoji: kandidat mora imeti izobrazbo predmetnega učitelja z opravljenim strokovnim izpitom in najmanj pet let aktivne službe. — V Sežani so na razpolago samo samska stanovanja

„Hasan-aginica“ v Ilirski Bistrici

Prejšnjo soboto je v Ilirski Bistrici gostovalo reško Narodno gledališče »Ivan Zajc« s Hasan-aginico, tragedijo Milana Ogrizoviča, dramatisirano po istoimenski narodni pesmi.

Predstava, ki je bila na prostem in ji je prisostvovalo precejšnje število ljudi, je bila zaradi odlične izvedbe poseben kulturni dogodek v Ilirski Bistrici. Saj je znano, da prebivalce Ilirske Bistrice razen gledališča iz Kopra redkokdaj obišče kako drugo gledališče. Stevilni igral-

ski ansambel, ki je sodeloval pri tej predstavi, je popolnoma potrdil ugled, ki ga ima med jugoslovanskimi odri gledališča na Reki. Zlasti sta to potrdila igralca glavnih vlog, Branka Verdonik-Rasberger in Veljko Maričič, ki sta odigrala svoji vlogi temperamentno, prepričljivo in globoko umetniško.

Vsekakor je treba izreči Domu JLA v Ilirski Bistrici vso zahvalo za organizacijo tega gostovanja, seveda z željo, da to gostovanje ne bi bilo edino. Is.

Nastop ob bolniških posteljah

PEVSKO TEKMOVANJE V MARIBORU

Kdo bo prejel prvo nagrado?

Maribor je v teh dneh kot spremenjen. Kako ne — Mariborski teden, v novih prostorih, številni razstavljalci in bogate kulturno-prosvetne, telesno-vzgojne in športne prireditve. Kakor že nekaj let, tako pa bo letos v Mariboru v dneh Mariborskega tedna tudi — pevsko tekmovanje. Toda ne samo za pevke in pevce-amaterje, temveč tudi za šolane pevce in pevke. Toda razen manifestativno kulturnega pomena ima to tekmovanje še drugačen namen! Vodstvo mariborske opere oziroma gledališča želi na eni strani odkriti skrite pevske talente in jih pridobiti za solistično petje v gledališču, hkrati pa pregledati, kako »zori« domači solistični pevci. Znano je namreč, da mariborski operi še vedno primanjkuje solistov in je morala uprava SNG za prihodnjo sezono najeti kar tri tuje pevce. Najboljši pevci pa imajo tudi možnost, da bi se šolali, ali pa bili lahko takoj spre-

jeti v operni zbor mariborskega gledališča.

To, že nekako tradicionalno mariborsko pevsko tekmovanje bo letos v nedeljo 4. avgusta dopoldne v mariborski Operi. Ob 9. uri bo interno izbirno tekmovanje, ob 11. uri pa javen nastop. Tekmovalce bo ocenjevala strokovna komisija, pri javnem nastopu pa bodo »pomagali« tudi poslušalci. Zmagovalci v skupini

šolanih pevcev in zmagovalci amaterji bodo prejeli nagrade.

Uprava Slovenskega narodnega gledališča v Mariboru je za to tekmovanje razpisala javno vabilo. Pismene prijave z navedbo pevske točke bodo sprejemali do začetka tekmovanja. Vsi pa, ki se bodo prijavi, morajo navesti svojo starost, poklic in točen naslov, šolani pevci pa tudi potek njihovega šolanja, s seboj pa morajo le-ti prinesiti tudi note. Se to! Stroške za potovanje na tekmovanje nosijo prijavitelji sami.

Kdo bo letos prejel prvo nagrado, oziroma, kdo bo letos najboljši na tem zanimivem tekmovanju? Mar bo med nagrajenci tudi kdo iz Primorske...?

pš.

NOVA NAGRADA V PULJU

Na letošnjem puljskem festivalu bo podeljena letos prvič nagrada za najboljši risani film. Podelilo jo bo podjetje za razdeljevanje filmov »Morava-film«, in sicer v višini 200.000 dinarjev.

NOVITETE NA KNJIŽNI POLICI

JENS HAGERUP: LAPONKA JUVI

Zgodbo o mali Laponki Juvu, ki je s trinajstimi leti izgubila mater in brata v razdivjanem hudourniku, pa tudi očeta, ki so ga po nedolžnem obsodili na dolgo ječo, spremljajo popisi čudovite laponske pokrajine, laponskega ljudstva, njegovega življenja in navad.

Edino premoženje Laponcev so jelenje črede, s katerimi se pehajo in ubijajo dan za dnem in ki jim nudijo vse, kar potrebujejo za svoje skromno življenje. V taki zapuščeni in nečloveški okolici, ki presegajo njene moči, potekajo otroška leta deklici Juvu. Ob njej spoznamo tudi »široki svet«, to je norveškega poročnika, ki prihaja na lov v samotne planine, in mu je mala Laponka všeč, pa tudi Arneja Vaida, sina laponskega poglavarja, mladega pravnikarja, ki hoče priboriti svojemu brezpravnemu ljudstvu najosnovnejše človeške pravice. V dramatičnem boju, v katerega poseže tudi mračni in zločinski Laponci Gunnar, zmagata mala Juvu, ki ji uspe rešiti očeta krivične ječe.

Delo je izdala založba Mladinska knjiga v Ljubljani, ilustriral in opremil pa jo je akademski slikar Nikolaj Omersa.

Tone Pavček in France Slana: TRIJE BRATJE IN ZLATA PTICA

Kot druga knjiga zbirke »Knjižnica Pionirskega lista« je izšla pravljica »Trije bratje in zlata ptica«, ki jo je po narodnih motivih napisal pesnik Tone Pavček, ilustriral pa naš znani akademski slikar France Slana. Ob tej priložnosti se boste preselili v čudežne čase, ko je raslo zlato sadje kar na drevesih in ko je bilo »čudo vseh čudes« zlato drevo. To deželo so našli trije bratje, ki so šli iskat sreče po svetu. V tej novi zbirki Mladinske knjige izhajajo ponatisi najboljših pravljic in zgodb v slikah, ki so že bile objavljene v »Pionirskem listu«.

Nov prispevek k zgodovini NOB

Tokrat na našem morju. Mnogo je že napisanega o narodnoosvobodilni borbi naših narodov na ozemlju Jugoslavije, malo pa

o borbah na morju. In vendar njihovi uspehi niso bili brez pomena na splošni razvoj našega narodnoosvobodilnega odpora in končne zmage. Zda smo dobili delo, ki opisuje in analizira dejavnost naših sil na Jadranu v narodnoosvobodilni vojni. Izšlo je v uredništvu »Vojnega dela« pod naslovom »DEJSTVA NA JADRANU u NOR«, avtor je kap. korvete Jovan Vesiljevič. Trdo vezana knjiga obsega 320 strani s 60 prilogami skic, grafikonov, preglednih razpredelnice, fotogra-

Snemajo film:

»ZGODBA IZ JAME«

»Zastava film«, podjetje za proizvodnjo filmov JLA, je začelo v Postojnski jami snemati film »Zgodba iz jame«. V njem bodo prikazali drzno akcijo primorskih partizanov-minercev Vojkove brigade, ki so 23. marca 1944. leta vdrli iz Črne jame v Postojnsko jamo in zažgali Nemcem okrog 20 vagonov letalskega bencina in nafte. Po tej akciji so se

partizani brez izgub vrnili iz jame, čeprav je eden med njimi zaostal pri zažiganju bencina in se je sam, brez svetilke vrnil iz jame komaj po 48 urah. Šest dni je gorel bencin v jami in dolgo časa niso Nemci izvedeli, kako so partizani vdrl v jamo. Film režirata Vicko Raspor in Saša Petrovič, v glavni vlogi pa nastopa Zlatko Madunič.

Razpis štipendij

Komisija za štipendije Obč. LO Sežana razpisuje naslednje štipendije:

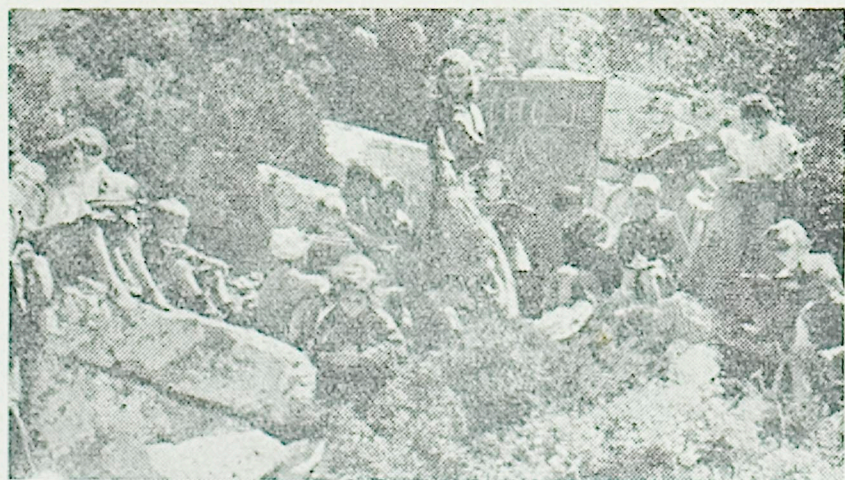
- 1 na babiški šoli
- 1 na šoli za medicinske sestre
- 2 na učiteljsko
- 3 na VPS — 1 za matematiko, 1 slovenščino, 1 germanistiko
- 2 na šoli za gradbene tehnike

Prosilci naj do 30. avgusta 1957 vložijo kolekovano prošnjo (180 din državne takse in 95 din lo-

kalne takse ter za vsako prilogo po 25 din drž. takse) in predlože:

1. Potrdilo o vpisu v šolo
2. Izjavo o gmotnem stanju — obrazec za OD
3. Potrdilo o višini prejemanja otroškega dodatka
4. Mnenje mladinske organizacije

Prednost pri dodeljevanju štipendije imajo otroci PB in ŽFN ter ostali dijaki iz naše občine

V času počitnic se spominjamo prvih slovenskih partizanskih šol, ki so delale kar na prostem in tudi poleti

OB JUBILEJU ŽELEZNICE LJUBLJANA—TRST

Stoletnica, ki je vredna časti

Ali poznate kakega dedka v svoji bližini, ki je sto in deset let star? Če ga poznate, potem bo vedel, kak jubilej smo prejšnji teden praznovali!

V soboto, 27. julija, je poteklo sto let, odkar je zdrdral prvi vlak od Ljubljane do Trsta. Železnica od Dunaja do Ljubljane je bila dokončana nekaj let prej. Na prvem vlakcu v Trst, ki je na 27. julija 1857 v dopoldanskih urah odpuhal iz Ljubljane proti jugu in zahodu, je bil med mnogimi

FRANCÉ MAGAJNA

odličniki najčastnejši potnik sam Franc Jožef Prvi, cesar avstrijski, ki je bil tudi lastnik velikega kupa delnic te tako imenovane »južne železnice«.

V takemle malem članku je nemogoče povedati, kolikšne gospodarske važnosti je ta železnica bila. Najmanj polovici Evrope je koristila. Ona je postavila »na noge« Trst, ki je dotlej le životari, in mu omogočila, da je

ki so pripovedovali o gradnji južne železnice in o prvem vlakcu. Vprav gmajna proti doljnejmu koncu Reške doline je tako neusmiljeno »bogata« globokih in strmih grap, da je bilo treba na razdalji petih kilometrov zgraditi šest zajetnih predorov. Vsi skupaj so najmanj tri kilometre dolgi. Ko so inženirji trasirali železno cesto čez te strmine, grape in globeli ter so njihovi pomočniki zabijali na odkazane črte lesene, rdeče pobarvane kline, so rado vedneži iz Gornjih Ležev, to je vasi, ki je nekako sredi teh grap in poznejših tunelov, zvedavo oprezali okoli njih. Pa so jim pravili tisti inženirji, ki so slovensko znali:

»Ja, ja, možakarji. Tod, koder smo zabili kline, bo šla železna cesta. Po železnih šinah bodo mašine vlekale cele pater-

pa dobili potem, ko so videli, kako se praktično uporablja v predorih nakopano kamenje za zidavo ogromnih nasipov čez globoke grape in kako nastaja skozi tunele in čez nasipe ravna pot.

Nad našo vasjo, na gornjevremski gmajni, je bilo zgrajeno naselje iz samih lesenih kolib, naselje delavcev, ki so mu dali ime »Zabje«. Še danes pravimo tistemu kraju »Zebje«. Neka žena iz naše vasi je sklenila obogateti. Začela je peči kruh, ki ga je potem nosila dobre pol ure daleč na Zabje prodajat delavcem. Sama seveda ni imela moke, dobila pa jo je na upanje od trgovca v dolini. Dobivala je moko na upanje, kruh je pa spet dajala delavcem na upanje. In zgodilo se je, kar lahko vsak naprej ugane: delavce je nekega

je gmajna, ki pripada posestnikom v Dolnjih Vremah. Nekje na njej stoji še danes velik železen križ. To je bilo krajevno pokopališče tistih graditeljev železnice, ki jih je vprav tu zajela srdita bela žena takrat! Po deželi je divjala kolera, ki je neusmiljeno redčila prebivalstvo. Moj ded je bil mizar in pripovedoval mi je, kako je ob času tiste epidemije noč in dan zbijal krste kar iz surovih desk in jih sam polnil z mrličmi. Njega se ni prijel noben bacil. Vse mrlične, žrtve kolere v Gornjih Vremah, je sam polagal v krste (ker se jih nihče drugi ni hotel dotakniti) in jih zabijal. Žrtve kolere med graditelji železnice so pa na gmajni pokopavali kar brez krst.

Po petih ali šestih letih dela je bila železnica dograjena. Naznanjeno je bilo, kdaj bo vozil mimo prvi vlak. Tisti dan ni nihče delal. Vse, kar je le upalo hoditi, je tisti dan odšlo k železnici. Tam na neštetihih prečnih tramovih (ki so jim že takrat znali reči »švelerji«) sta mrko črnela dva železna tira. Po teh tirih, to je po teh »šinah«, so čuli praviti, bodo tekla kolesa vozov, ki jih bo vlekla neka goreča mašina.

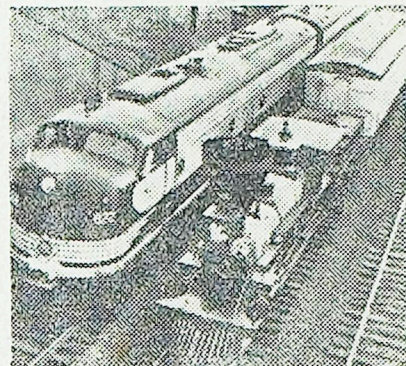
In ljudje so gledali in spet majali z glavami. Da bodo kolesa tekla po teh nizkih šinah in ne bodo zdrsnila z njih! Neumnost! Nihče na svetu bi ne mogel tako v meri držati ojesa!

In vendar, navzlic vsem tem pomislekom, je bilo povsod naznanjeno, da bo vprav danes divjal s strahotno naglico dolg niz gosposkih vozov, niz, ki mu pravijo »cug«. Ti vozovi bodo polni same najvišje gospode, ki se take vratolomne vožnje neki nič ne boji. In tako naglo da bo divjal tisti »cug«, da bo iz daljnje Ljubljane potreboval od Trsta komaj kakih osem ur!

Pa so rekli možakarji, ki so stali v bližini železnice:

»Čujte, ljudje! Ko bo tista hudičeva iznajdba divjala tod mimo, bo nastal tak piš, da utegne še nas pobrati za seboj. Vsaj sto korakov se umaknimo in ko bo tisto grmelo mimo, naj se vsak oprime čvrsto kakega drevesa, da ga piš ne odnese!«

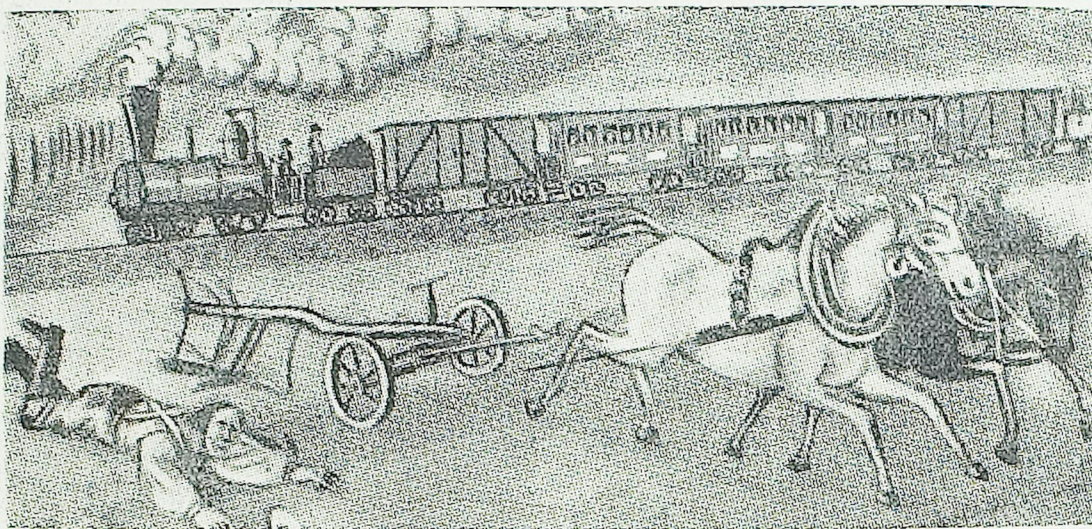
V resnici božji in pravici, vse seje tako zgodilo. Ko je krehal prvi vlak proti Trstu (z brzino kakih dvajset kilometrov na uro), so se naši dobri pradedi krčevito

Prvi in zadnji model...

oprijeli drevja, da jih »piš« ne odnese. To, kar pravim, je bilo vse res in ni bajka.

In uprava železnice, da premaga nezaupnost ljudi, je tako odredila: Skozi teden dni se sme vsak voziti brezplačno, da bo videl, kako je lepo in prijetno in da ni prav nič nevarno. Kajpak, še zmeraj je bil kdo, ki se ni upal splezati na tisto hudičovo »trapolo«, mlajši so se pa hitro drznili. In tako se je zgodilo, da je šla skupina Barčanov peš na Šentpeter (Pivko), to je več kot tri ure daleč, da je tam splezala na vlak in se peljala do Divače, odkoder je spet prepešala deset kilometrov do doma. In bilo je lepo! Marsikateri posameznik si je naložil žepe ali culo z živim, potem se je pa vozil gor in dol in čakal ure in ure dolgo na postajah na redke vlake. Tisto občutje, ki ga ima danes tisti, ki spleza v letalo na svoj prvi polet, je smet v primeri z občutjem tistega, ki je pred sto leti prvič splezal na takratni mali in nerodni železniški vagon!

postal eno od najvažnejših pristanišč Evrope. Ta železnica je tudi dvignila življenjsko raven naše primorske in tudi kranjske dežele. Morda bo ob tem jubileju kdo od naših gospodarstvenikov napisal zanimivo disertacijo o zgodovini in gospodarskem pomenu te železnice.

Ko sem bil še deček, sem šestkrat poslušal stare očance,

noštre težko naloženih vozov. To se boste čudili takrat!

Ležečani so pa gledali zaklinate strmine in nejeverno majali z glavami. »Kaj nam boste to tvezili,« so rekli. »Sto parov volov ne izpelje pa taki strmini enega samega voza. Ne boste nas prepetnajstili!«

Seveda, o predorih niso vedeli nič. Spoštovanje do tehnikov so

dne vzela noč, trgovec je pa pobral ženi njive.

Ko sem še kravce pasel, je blizu Zebja stal samotni hrast z mnogimi vodoravnimi vejami. Danes ga ni več. Na tem hrastu, mi je povedal oče, se je ob graditvi železnice neki delavec obesil. Takrat ne bi rad šel mimo tistega hrasta ponoči.

Na drugi strani globoke grape

DANILO KALC:

IZ DNEVNIKA MLADEGA POMORŠČAKA NA LADJAH SPLOŠNE PLOVBE

Med tremi kontinenti

Po sledovih egiptovske pustolovščine — »Bakšiš« — »TITO - NASER - SAVA, SAVA!« — Skoraj ob naše spominke

Ko smo se založili z gorivom in hrano, smo iz Kitajske nadaljevali potovanje proti Egiptu, kamor smo bili namenjeni. Dnevi so minevali v enolični vožnji, vreme pa je bilo venomer lepo. In zopet smo se preselili spat na palubo, ker je bilo v kabinah prevroče.

Prvega maja zvečer smo blizu Ceylona srečali skoraj na istem mestu kot zadnjikrat ladjo »Rog«, ki se je spet vračala proti Kitajski. Od lani, v oktobru, ko smo mi pluli proti Kitajski

in smo tu nekje srečali »Roga«, ki je plul proti domovini, je minilo skoraj 8 mesecev.

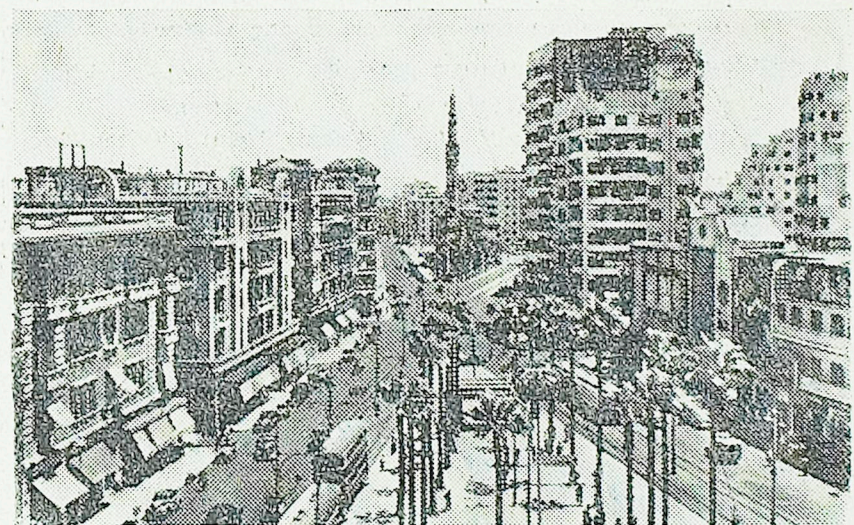
V Adenu smo zopet naložili gorivo in vodo, nato pa nadaljevali vožnjo proti Suez. Med vožnjo po Rdečem morju smo srečavali mnogo ladij, med katerimi je bilo največ tankerjev, kajti le-ti imajo sedaj, ko je kanal spet ploven, mnogo dela. V Suez, okrog vhoda v kanal, so se zdaj prevrnjene, potopljene ali nasukane ladje, okoli katerih se še vedno mude reševalne ekipe.

Okrog 11. ure smo zapluli v kanal. Pred nami je bilo 6 ladij-tankerjev v določeni razdalji, nato pa naš konvoj, sestavljen iz 24 ladij. Vzdolž vsega kanala so še vidni sledovi borb, vendar je kanal urejen. Le na nekaterih mestih popravljajo nasip. Domačini-delavci Sueške družbe, vedo marsikaj zanimivega o spopadu in borbi okrog kanala, o padalcih in o domačinih-borcih. Približno na pol poti sta se izmenjala pilota in našo ladjo je prevzel pilot-Jugoslovčan, ki nas je vodil do Port Saida. Žal smo pripluli v Port Said šele ob 21. uri, tako da nismo videli mesta, ki je po pripovedovanju domačinov najbolj poškodovano. Po izplovitvi iz kanala smo nadaljevali vožnjo proti Aleksandriji, kamor smo prispeli prihodnji dan popoldne. Tako smo po 41 dneh vožnje zaključili prvi del potovanja.

ALEKSANDRIA

Po opravljenih formalnostih s carino in luškimi oblastmi smo odšli v mesto. Ladjo so prevzeli posebni čuvaji, ki so skrbeli, da ne bi prišli nanjo domačini. Vendar je bilo ob ladji polno prodajalcev, ki so ponujali razne spominke.

V mestu je polno stojnic z raznimi drobnarijami, sadjem, slaščicami itd. Na ulicah je slišati pogovore v številnih jezikih. Pred kavarnami posedajo doma-

Alexandria, največje egiptovsko pristanišče in drugo največje mesto, ima skoraj milijon prebivalcev

čini in iz dolgočasje kadijo iz velikih pip, ali pa igrajo »dami« podobno igro in luščijo peške buč. Vsako jutro jn zvečer odhajajo v mošeje. Nepretrgana reka vozil, vprežne živine, pešcev, ki vsi vprek kriče, ustvarja silen hrušč in ropot. V arabski četrti se po umazanih cestah podijo otroci, vpijejo, kričijo in igrajo razne igre kar na tleh. Človek na cesti nikoli nima miru: ustavljajo ga čistilci čevljev, prekupčevalci, prodajalci slaščic in čaja ali temu podobno tekočino. Prav ti so najbolj zanimivi! Okoli pasu imajo obešeno veliko hruškasto posodo, svetlo kromirano, na drugi strani pa majhne kovinaste lončke. V desni roki nosi prodajalec čaja dva medeninasta pokrova in z njima pozvanja, da tako opozarja mimoidoče na svojo pijačo. Nekateri vozijo tako pijačo kar na vozičkih, ki so hkrati tudi »kuhinje«. Značilnost mesta pa je tako imenovani »bakšiš«, Sicer je to razširjeno po vsem arabskem svetu, vendar tako razpitega »moleodovanja« kot tukaj, nisem videl nikjer drugje. Če ti čistilec očisti čevlje, mora biti poleg plačane usluge tudi »bak-

šiš«. Če mu ga ne daš, te bo zanj skorajda terjal. Ko se sprehajaš po mestu, se ponujajo razni vodniki in čeprav jih ne želiš in se jih otepaš, te po večurnem spremljanju vprašajo za »bakšiš«.

Naj povem, kaj se je pripetilo enemu izmed članov posadke, ko je bil zadnjič v tem mestu! Ko sta on in njegov prijatelj prišla na glavno ulico, se jima je pridružil Arabec in ju, ne da bi ga za to prosila, spremljal po mestu. Ker se ga nikakor nista mogla iznebiti, sta se mu izmuznila tako, da sta vstopila v prodajalno in pri drugem izhodu spet odšla po mestu. Res sta se tako iznebila vodnika, toda le-ta ju je zvečer pri ladji počakal in zahteval svoj »bakšiš«.

Naj omenim še to, da so prebivalci do nas, Jugoslovancev, zelo prijazni. Ko mu na vprašanje, od kod si, odgovoriš: »Jugoslav«, takoj pove: »Tito — Naser — sava, sava!«, kar naj bi pomenilo, da smo prijatelji. O Angležih in Francozih pa dandanes nečesa slišati. Kljub temu pa se nam je pripetilo nekaj neprijetnega — na vso srečo brez posledic. Konec prihodnjic!

»Plavajoči« trgovci takoj obkrožijo prispelo ladjo

NAŠI MLADENIČI NA RAZPOTJU PO KONČANI SREDNJI ŠOLI

Zakaj pa ne - Titov oficir postanem!

Izredne možnosti in ugodni pogoji za šolanje na vojaških visokih šolah — Vojaški poklic — preskrbljena bodočnost ob polni udeležbi v družbenem življenju

Ceprav je zadnje šolsko leto že minilo, novo pa se še ni začelo, se še številni absolventi nižjih in višjih srednjih oziroma strokovnih šol še niso odločili za nadaljnje študije. Se pravi: čas letnih počitnic hočejo izrabiti čisto počitniško, v tem času pa se še odločiti za bodoči poklic. Dandanes, priznajmo, mladim ljudem ni težavno odločati se za poklice.

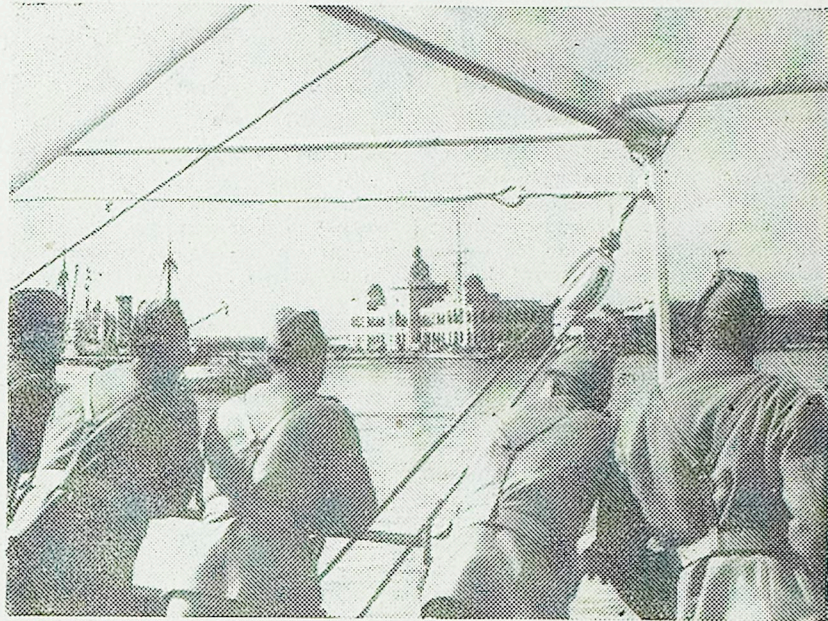
da so dokončali osem razredov gimnazije, učiteljske, srednje geodetske šole, srednje ekonomske šole, TSS (elektrotehnični, strojni ali gradbeni oddelek, srednje tehnično prometno ali železničarsko srednjo šolo in opravili višji tečajni izpit oziroma zaključni izpit ustrezajoče šole in da niso stari nad 22 let;

za letalsko-tehnično akademijo: da so dokončali TSS (strojni, elektrotehnični ali oddelek za komunikacije) z zaključnim izpitom in da niso stari nad 22 let;

za vojno-pomorsko akademijo: da so dokončali pomorski tehnikum, TSS (strojni ali elektrotehnični oddelek) z zaključnim izpitom oziroma osem razredov gimnazije z maturi, da niso stari nad 22 let in da napravijo sprejemni izpit;

za vojno-pomorsko strojno in vojno tehnično akademijo: da so dokončali TSS (strojni ali tehnološki oddelek z zaključnim izpitom ali 8 razredov gimnazije z maturi, da niso stari nad 23 let in da napravijo sprejemni izpit za vojno-pomorsko akademijo.

(Nadaljevanje na 8. strani)

Naši vojaki v Port Saidu

POSEBNA PLAT VOJNIH TEGOB V OČEH PARTIZANSKEGA PRIPOVEDNIŠTVA

Iz komisarijevih zapiskov

Pomlad leta 1944 je bila zelo lepa in sončna. Ko so zaveli prek Savinjskih gora topli vetrovi, so kaj kmalu izbrisali vse zimsko trpljenje partizanov po štajerskih in koroških gorah. Dekleta v planinah so se smehljala. Po

Matevž Hace

hišah je bilo vselej dovolj veselih in temperamentnih vasovalcev in obilo ljubezenskih zgodb se je spletlo po gorskih kmetijah tiste tople in sončne dni...

Bili smo na Razborju pod Uršljo goro — prekrasem gorskem zakotju. V čedni Pečolarjevi hiši smo pili zadnji kislast mošt. Pečolar je šival škornje za nekega partizanskega komandanta, zraven pa pripovedoval, kako so ga Nemci pestili v Slovenjgradcu. Luka je grdo gledal, kako izpred nas izginja rumeni mošt. Razvedrila ga je šele brhka Pečolarjeva žena, ki mu je prinesla frakel domače slivovke.

Dve mladi deklici sta venomer pogledovali v sobo k nam, če nista morda poleg tudi njuna fanta. Bojan je vzdihoval, češ blagor njim, ki se imajo radi. Na ta način jih je moral veliko preslišati od hudomušnega Luke, čeprav je bil tudi ta zaljubljen in sta se z Olgo venomer iskala s pogledi.

Medtem je prišel še Vasja in Pečolarica je prinesla zadnji liter kislice. Bojan se je mrk ukvarjal s specialko in s prstom iskal Skomarje po njej, jaz pa sem se vlegel na peč in prebiral knjigo.

Se so gnali vesel hrup po sobi, ko so se nenadoma odprla vrata in so vstopili conski kurirji:

»Nujna pošta!«
Vasja je v naglici odpiral kurtke. Pogledal me je po strani: »Kar prenehaj s svojim filozofiranjem za pečjo! Pripravi se, v štab te kličejo, tebe in Žigo!«

No, vojak mora ubogati. Da pa nisva šla rada takoj na pot, je bila kriva napovedana večerna veselica, nekakšen družabni večer. Luka se je seveda koj posmehljivo spravil na naju, češ kako bo veselo, pili bomo, plesali in se zabavali kar brez vaju. Se Pečolarici je bilo žal:

»Ja kaj že res greste? Pa tako radi plesate! Sem slišala, da bodo tudi neke vesele ženske prišle zvečer tam od koroške strani!«

»Kar veselite se, mi se bomo pa po poti,« je odbrusil namesto mene zdravnik Žiga in se zasmejal na vsa usta.

gorah. Pri neki mladi vdovi. Našega mladega kurirja je na vso moč zapeljevala po večerji. Žiga je bil spet kar nevoščljiv, kakšno presneto srečo imajo kurirji vsepovsod. Zavrnil sem ga:

»Vidiš, prejkone se je ustrašila tvojih rumenih trakcev na rokavu, sicer bi morda tebe povabila!«

Med spanjem na široki kmečki postelji nisem slišal, kaj vse je ponoči klatil Žiga. Zjutraj pa je po dobrem in obilnem zajtrku ugotovil, da je kurir seveda prišel na svoj račun — pravzaprav vdova, ker se ne ve, kdo od koga bolj. Vsekakor mi je to skušal

bit! Vse sem mu zaupala. Perilo in obleko sem mu dala od rajnega moža. Pa skopala in osnažila sem ga, ker je bil ves ušiv in zamazan. Pa še hvala mi ni rekel za to, ker je celo zimo spal pri meni in mi prašiče snedel. Potem ga je pa vzela noč!

Srdito so se ji bliskale oči. Pogovarjal sem jo, da ji je vendar hišo in orodje uredil, če pa sta spala skupaj, sta bila vendar ob sporazumni. Jezno mi je odbrusila:

»Nič ne zagovarjajte falota. Oblekla sem ga. Osemnajst kil se je zredil, potem pa jo je skrival pobrisal. Ko bi vsaj dejal, naveličal sem se te, Pepa, za brigado grem, ne pa kar tako po francosko.

»Pa ne, da bi bila v drugem stanu?« jo je zaskrbljeno vprašal Žiga.

»Oh, kje neki. So mi zdravniki še pred poroko rekli v Celju, da ne bom imela otrok.«

»Aha, aha, taka je ta reč!« je pomembno vzdihnil Žiga.

Pozneje mi je po poti pravil, medtem ko se je kurir še kar naprej oziral po lepi kmečki hiši v sedlu, dokler jo je bilo le videti, kako je s tako žensko brez otrok. Strast jo drži v krempljih. To ti je ognjevit temperament. Prav gotovo je tisti možak zbežal od nje, ker ga je vsega izžepala. Ho, ho, zdravniki marsikaj razumemo, kar se vam še sanja ne!

Pozno popoldne smo se spustili v Solčavo, kjer smo dobili del Koroškega odreda. Partizani so plesali v dveh hišah. Ukazal sem jih zbrati v veliki sobi nekega kmeta, kjer sem jih v enournem referatu seznanil z najnovejšimi dogodki doma in po svetu, zlasti o stanju na frontah.

Med partizane se je pomešalo tudi osem brhkih, mladih Korošic. Nestrpnost so mencale in komaj čakale, da bom končal. Po končani politični uri pa so se spet vsi zavrteli, z Žigo pa sva šla spat na široko kmečko peč. Pri tem je Žiga neprestano govoril, kakšni cvetovi so Korošice: za tri Kranjce vsaka.

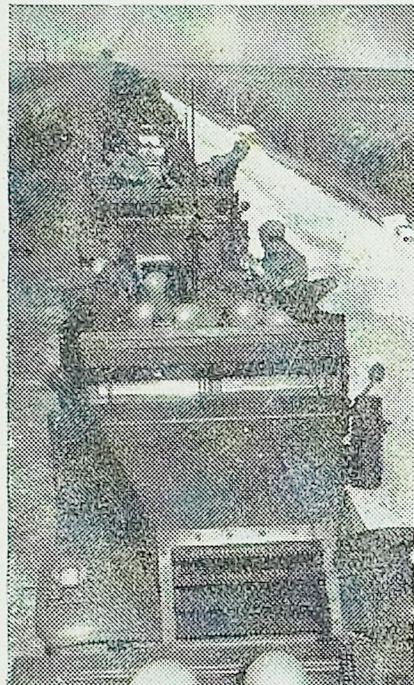
»Če bi imel jaz komando, po vojni bi moral vsak partizan poročiti Korošico. To bi bilo zdravlje in otrok v družinah!« je mlel.

»Beži no, kaj boš neki, kot da pri nas na Kranjskem ni zdravlja. Pa še kakšno. V naših krajih je otrok po vaseh, kot da bi hruško otrešal!«

Z najinim spanjem pa ni bilo nič. Pridrveli sta dve Korošici in naju hoteli za noge zvleči s peči in na ples. Pa sta se morali zadovoljiti kar s kurirjema — sva bila preveč utrujena. Žiga pa je vseeno kar naprej vzdihoval:

»Oh, ta vojaška usoda. Če ne bi bil zdravnik in še oženjen po vrhu, to bi si privoščil. Veseljač bi vse dni. Tako pa moramo živeti kot Spartanci svoje dni. Sicer pa je boljše tako, ženske so hudič!...«

Po treh uricah krepčilega spanja sva šla naprej v Savinjsko dolino. Po poti sva občeudno-
(Nadaljevanje na 10. strani)

Naš vojaški odred na Bližnjem vzhodu

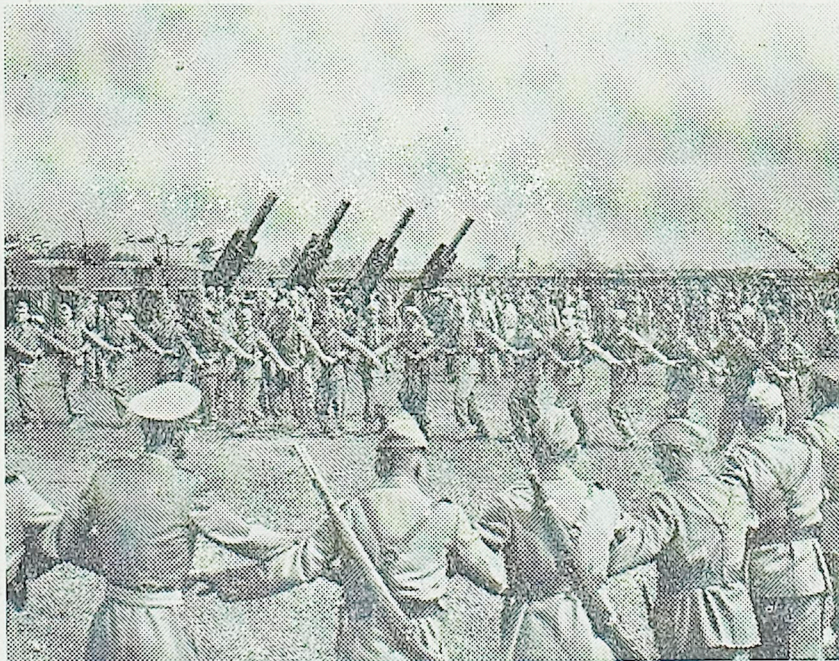
Možnosti je dovolj, pogoji pa so tudi zelo primerni. Velja pa pri tem poudariti naslednje: vse preveč je namreč opaziti, da se mladina za posamezne poklice, da se tako izrazimo, za tiste, ki trenutno »dajejo najboljše zaslužek« preveč odločajo, za nekatere druge, ki zahtevajo daljši študij, je pa ta stroka v našem sedanjem in bodočem gospodarskem življenju prav tako nujno potrebna, pa manj. Podatki iz zadnjih let pa tudi kažejo, da se naša mladina dokaj premalo zanima tudi za razne poklice v naši Armadi. Vzrokov za to je več, eden izmed njih pa je nedvomno ta, da naša mladina vse premalo pozna pravice in dolžnosti, ki jih imajo gojenci vojaških šol. In o tem velja napisati nekaj besed!

Personalna uprava JLA je tudi letos razpisala poseben natečaj za sprejem kandidatov-civilistov v letu 1957 za gojence v naslednje vojne akademije in šole: Vojno akademijo, Letalsko vojno akademijo, Letalsko tehnično akademijo, Vojno pomorsko akademijo, Vojno pomorsko strojno akademijo, Vojno-tehnično akademijo, Tehnično akademijo za zveze, Intendantsko akademijo in Šola za aktivne sanitetne oficirje (za farmacevtske pomočnike in dentiste). V vseh akademijah traja šolanje tri, v šoli za aktivne sanitetne oficirje pa štiri leta. Naj omenimo, da je šolanje brezplačno, mimo tega pa prejmejo gojenci tudi brezplačno šolske potrebščine, obleko in obutev, stanovanje in prehrano.

Kakšni so pogoji za sprejem v vojaške šole oziroma akademije? Kandidati morajo biti državljani FLRJ, zdravi in sposobni za vojaško službo, da zadnji dve leti niso bili sodnijsko kaznovani, da niso v sodnijski preiskavi, da nimajo omejenih državljanskih pravic in da so samski. Razen teh splošnih pa so še posebni pogoji, in sicer:

za vojno akademijo: da so dokončali osem razredov gimnazije, tehnično srednjo šolo (strojni, elektrotehnični ali gradbeni oddelek) ali učiteljske, srednje tehnično prometno ali železničarsko srednjo šolo in opravili višji tečajni izpit oziroma zaključni izpit ustrezajoče šole in da niso stari nad 22 let;

za letalsko vojno akademijo:

Ne samo polno dela in učenja, tudi veliko sproščene zabave vsebuje vojaško življenje

NAMESTO
DOMAČEGA
FELJTONČKA
SATIRA

Mi pa smemo v Trst!

Da, kajpak, seveda — mi, ki živimo v obmejnem pasu, smemo v Trst vsak teden! Imamo namreč posebne knjižice, ki jim pravimo propustnice. Kakor čarobni ključ so: z njimi odpiramo skrivnostna vrata na meji in uniformirani ljudje na obeh straneh nas prijateljski sprejmejo in včasih celo potrepajo po rami.

Kolika sreča za nas, da smemo v Trst! Lahko gledamo in celo otipljemo svilen gladino Adrije, lahko občudujemo bogastvo v izložbah in trepetamo pred množico motornih vozil, vseh oblik, vseh barv, vseh vrst in pasem. Utopljamo se v razkošnem bogastvu tega velikega sveta, ki je tako blizu in vendar tako tuj. In ko se od samega občudovanja utrudimo, krenemo v gostilno na skromno kosilo in steklenico piva. Račun? Vse skupaj 480 lir! Človeku šine vročina v glavo.

»Kaj! Štiri sto osemdeset lir za ta obližek in tisto mlačno pivo? V Ljubljani dobim za tak denar pečeno piščko z vsemi predpisanimi pritlikalnimi in zraven steklenico boljšega piva!«

»Pa bi v Ljubljani ostali. Nismo vas klicali.«

To je res, ali kaj, ko smo pa o Trstu čuli toliko lepega. Ali ni Trst mesto, kjer je vsega v obilici? Kjer dobite vse neznansko poceni? Kjer dobi bolnik zdravila, kakršnih vsa Jugoslavija ne premore? Kjer je tekstilno blago »po nič«? Kjer lira notira na borzi, medtem ko dinar ne? Kjer se napijete izbornega vina, da boste pljuvali črno še teden dni potem? Kaj bomo naprej govorili — Trst je Trst! To je kakor pribito.

Pravil mi je Latnikov Naci: »Viš, v naši državi ni zameta, v Trstu ga pa dobiš! Tistega slabšega z redkimi in debelimi grebeni, pa tudi tistega najfinjšega z drobenimi in gostimi grebenčki. To ti je roba! Do smrti ne uničiš take obleke. In ves čas je lepa. Kakor kak avstrijski turist si videti v njej.«

In je kupil navdušeni Naci tega zameta okoli sedem metrov in je kupil zraven še podlogo in gumbe in

Pred dežjem...

vse je spretno prenesel čez mejo ter ponosno izročil domačemu mojstru Škarjarju, da mu iz tega ureže ter izdolbe »večno obleko«.

Cez tri tedne nas je lomila zelena zavist. V novi žametni obleki rjave barve se je Naci postavil na prometnih krajih kakor velikanska »štanga« sladke čokolade in ko je korakal, mu je žamet žvižgal med nogami, kakor da ima v vsaki hlačnici strašnega modrasa. Ponosen je bil Naci, da nikoli kaj takega. Mi smo pa bili srečni, če nas je sploh pogledal.

Tri nedelje pozneje je Naci ujela ploha na polju in zmočila žametno lepoto na njem. Seveda je mokrota trajala le nekaj ur in bi ne mogla kdove kaj škoditi. In vendar je Naci pozneje opazil, da je svileni blišč grebenčkov kar brez vzroka postal moten. Potem so se začeli vogali jopiča sumljivo kriviti navzgor, da jih ni moglo poravnati niti vroče železo. Hlače so izgubile »pisk« in postale »neme«; nič več niso čivkale pri hoji. Najhušje pa je bilo to, da so začele kazati na najprikladnejših krajih razne razpoke podolž, počez in postrani in to brez vsakega pametnega vzroka ali opravičila. Kar nenadoma je bilo videti skozi te razpoke Naclovo »frštanjaste« gate! In tisti, ki je imel zelo bistro oči in je pogledal

od blizu, je opazil še marsikaj drugega skozi!

In potem je rekel Naci: »Da bi oštja zlomila cigane tam dol! Šestnajst tisoč in čez me stane ta kosmata šotorina; na, pa je že po treh mesecih fuč!«

Prav tako izkušnjo ima moj skromni sosed, ki mu je ime kakor meni in se piše kakor jaz. On se ni zaletel, tako daleč. Samo tiste sorte hlače je kupil v Trstu, ki so modre kakor

...in po njem

plavilo, kakor modra galica, kakor pruska kislina, kakor cvetoči lan ali kakor plavica v pšenici. Pa je dal za te hlače iz pobarvane ponjave samo tisoč šest sto lir. Malenkost! Če človek pomisli, da se iz takega blaga delajo neuničljive »tute«, potem bi bilo prav in dostojno, če bi moj sosed še kaj navrgel tistemu trgovcu v Trstu!

To pot ni bilo treba čakati dežja. Je že zadnja vročina opravila svoje. Veste, ni vselej res, da toplota stvari razteza — le postavite klobaso na vročo peč, pa boste videli, za koliko se bo »raztegnila!« Tudi plave hlače sosedovega Franeta se niso hotele. Najprej je kazalo, da je v njih mnogo vlage, ki izhlapeva, in zato so se vztrajno krčile in bile vsak dan za dve coli krajše. Potem je nastalo na njih okoli šest milijonov gub in gubic, kar je krajšanje močno pospešilo. Sele za gubami so se pojavile globoke raze in razpoke, kakršne vidimo na savskem ledu proti pomladi. Takrat se je vznemirila Franetova sestra Pepka in je zdirljala po vasi iskati pripravnih krp, s katerimi bi pokrila največje kanjone na bratovih hlačah. In spet je rekel Frane: »Da bi jih oštja zlomila, kaj prodajajo!«

Korle Sue, ki ima družino v naši vasi, sam pa biva v Trstu, se gromko smeje. Sebi in dvema sinovoma je kupil blago za obleko v naših prodajalnah. Nič mu ni všeč tisto iz tržaških štacun. Tudi naše krojače ima rajši od tržaških. In ljudje se mu čudijo, da je tako trd! Da ne razume!

Grgurjev Jože z Gornjih Ležeh je star železničar v pokoju. To vam je varčen človek, da poseka petdeset Škotov zvečer po večerji, ko je najbolj truden. V starih časih je bil v Trstu sto in stokrat, pa ga je še zdaj ponovno prišlo. Zaprošil je propustnico in jo tudi dobil. Pa je odpotoval nekega dne v Trst. V to krasno sončno mesto.

Ko je slišal, da je pivo dvakrat dražje od našega, je rekel: »Pa ga

pijte sami!« Ko je na jedilnih listih videl, koliko stanejo porcije, je rekel: »Le sami pojejte!« In tako je taval po mestu in ni zapravil fička. Pa ga je kar nenadoma ustavila na ulici družica tržaških fantov in ga je z vso obzirnostjo vprašala, ali ima kaj dinarjev pri sebi.

»Seveda jih imam,« je rekel Jože, »pa kaj so vam moji dinarji mar?«

»O, nič hudega,« ga je miril načelnik skupine. »Le mi bi radi dobili nekoliko dinarjev, ker nameravamo napraviti jutri izlet tja gor na Kras. Več lir vam damo zanje kot jih do-
bite v menjalnici.«

»Pa koliko bi mi dali, recimo, za tisoč dinarjev?«

»Osem sto in petdeset lir. Nikoli ne dobite v menjalnici toliko. Kaj boste rekli?«

»I, kaj hočete, da naj rečem. Za tako ceno mojih dinarjev pa že ne dam. Saj nisem padel s topola! Ko bi mi hoteli dati tri lire za dinar, bi se nemara že zmenili, tako pa ne bo nič.«

»O šupido! Ali ne veste, da ni dinar vreden nič. Pojdite z njim na banko, pa boste videli!«

»Pa zakaj naj bi hodil na banko? Saj ga lahko doma porabim. In zakaj pravite, da ni dinar vreden nič? Koliko je pa vredna lira? Koliko mesa, recimo, dobite v mesnici za tisoč lir?«

»Takole, okoli kilogram.«

»No, jaz pa dobim pri nas za tisoč dinarjev tri kilograme. Ne, ne, fantje; mene že ne boste prepetnajstili!«

In to užaljeno veličanstvo Tržačanov! Peščila sva z ženo po gladki cesti od Sežane do Opčin. Sedem, osem kilometrov? ne vem. Zena je imela nekaj mesa, nekaj presnega masla in nekaj jaje. Ne za prodajo — da bo poklonila nekim znancem v Trstu.

Na Opčinah je obkolijo laško govorče gospe. In v domačem dialektu: »Che cosa ha, signora? Uova? Burro? Carne?«

Joj, kako tekne gostija za »ničvredne« dinarje!

Naši mornarji v Gazi

Prva jugoslovanska ladja, ki je po sueski krizi obiskala pristanišče GAZO, je bila lepa m/l TITOGRAĐ, stara komaj sedem let. Snežnobela tovorna ladja, 3265 BRT in 3904 ton nosilnosti, je s svojo moderno obliko dostojno zastopala našo državo, ko se je v letošnjem aprilu zasedrila pred Gazo, tolikokrat omenjano sporno jabolko med Egipčani in Izraelci.

Po opisovanju mornarja, ki je to osebno doživel, je bil sprejem s strani domačega prebivalstva nad vse prisrčen. Z vzkliki: »TITO — JUGOSLAVIJA!« je ljudstvo pozdravljalo naše pomorščake, kjerkoli so se pojavili. Egipčani niso vedeli, kako bi najbolj izrazili svoje veselje nad njihovim prihodom in jim izkazali iskreno gostoljubje. Vodili so jih tudi do razmejitvene črte, ki jo stražijo danski vojaki. Na eni strani plapolala zastava OZN, na drugi izraelska. Nemo so naši mornarji strmeli v nenavadni prizor.

Po povratku je ladijski poveljnik kap. Oskar Finetti skupno s častniki JLA obiskal starosto

štaba OZN, danskega podpolkovnika Pettersena, ki mu je obisk dan pred odhodom vrnil na sami ladji v spremstvu številnih višjih častnikov in predstavnikov OZN. Zastopanih je bilo 17 narodnosti, med njimi tudi predstavniki naše vojske.

Med zakusko v ladijskem salonu sta kap. Finetti in pp. Pettersen izmenjala prisrčni zdravici. Med drugim je danski častnik dejal: »Pozdravljam komandanta in vso posadko te ladje! Srečen sem, da se nahajam na koščku teritorija Titove Jugoslavije, ki je resničen primer zavze-

manja za splošni mir na svetu. Z veseljem sem skupno s svojimi tovariši sprejel vabilo, naj obiščem to ladjo, ki je med prvimi in najlepšimi, ki so prišle v to področje. Titova ladja in Titovi mornarji — to je za nas nekaj nepričakovane. Zahvaljujem se vam za Vaše tradicionalno gostoljubje in želim vam, komandant, in posadki vse najlepše na poti v domovino!«

Rajanje na ladji je ob izrednem razpoloženju trajalo kasno v noč. Gostje so se zadržali na »Titogradu« polne štiri ure. Naslednje jutro je ladja odpelala.

V VOJNO AKADEMIJO!

(Nadaljevanje s 7. strani mijo. Prednost imajo kandidati iz TSŠ;

za tehnično akademijo za zveze: da so dokončali TSŠ (oddelek šibkega toka ali telekomunikacije) z zaključnim izpitom ali 8 razredov gimnazije z maturo in da niso stari nad 23 let.

Posebni predpisi govore o pravicah in dolžnostih gojencev vojnih akademij in šol, med drugimi: brezplačno zdravljenje in druge pravice po uredbi o socialnem zavarovanju vojaških oseb; brezplačna delovna in praznična obleka (le-ta je po kroju in kvaliteti enaka oficirski); prejemanje denarja po predpisih uredbe za vojaške osebe; prevedba in napredovanje po pravilniku o vojaških šolah; 30 dni neprekinjenega letnega dopusta poleg 10-dnevnega semestralnega dopusta enkrat med letom. Za oba dopusta dobe gojenci brezplačni vozovnici. Po končanem šolanju dobe novo imenovani oficirji enkratni denarni znesek v višini enoletnih prejemkov za svoj naziv, s katerim si nabavijo potrebno vojaško obleko in opremo. Po končanem šolanju pa so kandidati dolžni ostati v aktivni službi v JLA dvakrat toliko časa, kot je trajalo šolanje, v letalsko-

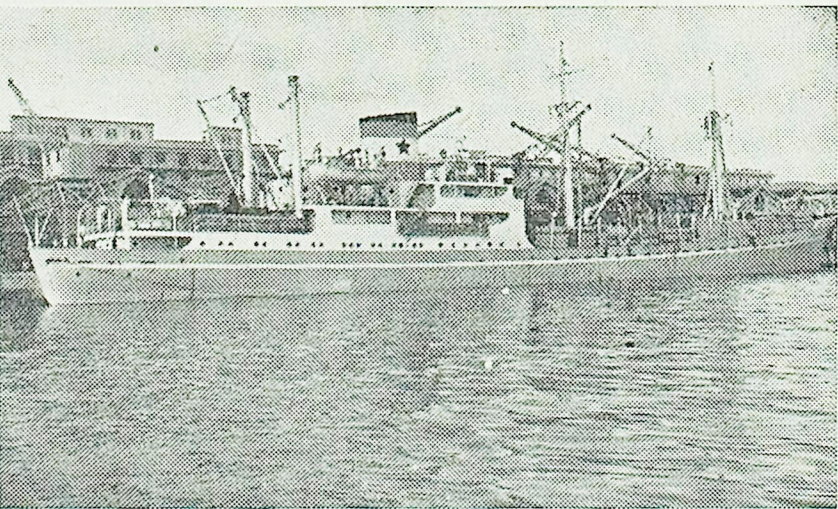
tehnični, vojno-pomorski strojni, vojno-tehnični in tehnični akademiji za zveze pa trikrat toliko časa, kot je trajalo šolanje.

Natečaj, ki ga je razpisala personalna uprava JLA, govori nadalje tudi o tem, da se v posameznih akademijah gojenci lahko specializirajo v tisti stroki, ki gojence veseli, dalje, kakšna potrdila je treba priložiti za sprejem oziroma pri izpitu in ob sprejemu in podobno, a tudi to, da dajejo vsa podrobnejša pojasnila in navodila vsi vojni odseki.

Za sprejem v vojne akademije je še čas, saj je treba prošnje predložiti vojnemu odseku za:

vojno akademijo, letalsko vojno akademijo, letalsko tehnično akademijo, vojno tehnično akademijo in tehnično akademijo za zveze do 15. oktobra 1957, za sprejem v intendantsko akademijo do 15. septembra 1957 in za vojno-pomorsko ter vojno-pomorsko strojno in tehnično akademijo do 15. avgusta 1957.

Podoben natečaj pa je izdala personalna uprava JLA tudi za sprejem kandidatov-civilistov za gojence vojaških šol, in to za aktivne podoficirje JLA in za vojaške nameščence-godbenike. Seveda so pogoji za natečaj drugačni.

Motorna ladja »SARAJEVO«, sestra-dvojčica ladje »TITOGRAĐ«, v tržaškem pristanišču

PRED MEDNARODNO RAZSTAVO »DRUŽINA IN GOSPODINJSTVO«

SERVISI - posredna pomoč gospodinjstvu

Ze v zadnji številki smo objavili, da bo od 7. do 22. septembra letos v Zagrebu prva mednarodna razstava »Družina in gospodinjstvo«. Ker bo verjetno najbolj zanimiv tisti del razstave, ki bo prikazoval delo raznih servisov, bomo tokrat napisali nekoliko več o servisu, oziroma, kako si organizatorji razstave zamišljajo te servise.

Servisi v okviru stanovanjskih skupnosti

Skupine gospodinjev (pri hišnih svetih ali hišnih skupnostih) bi ustanovile servise za šivanje, pranje in likanje perila. Ni pa izključeno, da bi se ne obnesli tudi ti servisi, če bi jih ustanovile posamezne tovarne za svoje delavce in nameščence.

Več družin v večji stanovanjski hiši bi imele servisno kuhinjo, v kateri bi dva dnevna obroka hrane (zajtrk in kosilo) skuhali po osebnih željah naročnikov-stanovalcev hiše.

Za eno ali več stanovanjskih hiš skupaj, oziroma stanovalcev teh hiš, bi bilo moč s skupnimi prispevki teh ljudi ustanoviti servisno pralnico in sušilnico perila.

Servisi za prodajanje pripravljene hrane bi prodajali razno

očiščeno oz. napol pripravljeno hrano za kuhanje, ki bi jo potrošniki kupovali lahko sami v teh servisu ali pa bi jim le-ti pošiljali obroke hrane po prejšnjem naročilu in izboru domov.

V servisu za konzerviranje sadja in zelenjave bi potrošnikom konzervirali sadje in zelenjavo, ki bi jo prinesli s seboj, hkrati pa bi jim dajali tudi napotila, kakšno sadje ali zelenjavo bi bilo primerno še konzervirati.

Naloga servisov za zdravstvene usluge — le-ti bi bili organizacijsko in strokovno pod okriljem Zavoda za socialno varstvo — bi bila skrb za bolne otroke, starejše ljudi, dajanje bolnikom zdravlil in injekcij, negovanje porodnic, itd.

Samostojni servisi

Po želji bi potrošniki naročili ali pa kupovali obroke gotovih jedil v posebnih servisu za prodajo gotovih jedil. Le-te pa bi potrošniki doma samo pogreli.

Servisi za prodajanje mleka, mlečnih in sadnih izdelkov, kruha in peciva pa ne bi vseh teh živil samo prodajali, temveč jih tudi pošiljali strankam na domove. Istočasno pa bi ti servisi imeli mlečno-sadne restavracije.

Servisi za čiščenje, pranje in likanje perila in obleke za dojenčke bi razen tega opravila strankam tudi priporočali najbolj primerna oblačila in perilo za dojenčke. Mimo tega bi vse to celo lahko kupili ali dali po naročilu napraviti iz prinesenega blaga. Možno pa bi tudi bilo, da bi dojenčkovo obleko in perilo prali kar na domovih.

Zdravni NASVETI

Obložene kruhke, ki so ostali, zavij v celofan ali pergament, vse skupaj pa v ožeto krpo, ki si jo prej namočila v vodo.

Barve na preprogi osvežiš, če po stepanju preprogo okrtiš s slano vodo, ki si ji dodala nekoliko limonovega soka.

Slab vonj izgine iz jedilne shrambe, če postaviš vanjo kos oglja. Tudi meso, ki ga obložiš z ogljem, izgubi neprijeten duh.

Vrvice pri zastorih so odpornjšee, če jih od časa do časa nadrgneš z milom.

Belo pohištvo umij z milom, potem pa namaži z vazelinom, da se tako hitro ne umaže.

Načeta salama počrni na zraku in v svetlobi. Temu se lahko izogneš, če površino namažeš z maslom ali mastjo ter jo pokriješ s papirjem.

Posteljno in namizno perilo varuješ, če po pranju posameznih kosov ne pregaš vedno enako. Včasih jih zloži po dolžini, včasih pa po širini. Perilo se namreč začne trgati najprej v gubah.

Ce se ti je krema za čevlje strdila, jo zmehčaj z malo mleka.

Iz prinesenega blaga ali izbranega in kupljenega v servisu za otroško konfekcijo, bi le-ti izdelovali otroško konfekcijo, staršem pa svetovali ali pomagali pri nakupu blaga in kroju.

Hišni sveti ali stanovanjske skupnosti bi v posameznih hišah zgradili večje servisne hladilnice, tako, da bi vsaka stranka imela svoj prostor v tem hladilniku, ločenem od ostalih in s svojim ključem. Servisne hladilnice bi stran-

ke lahko uporabljale samo za določen letni čas ali pa vse leto.

Vaški servisi v večjih naseljih

V večjih vaseh oziroma naseljih bi bilo moč ustanoviti za tamkajšnje skupine hiš ali stanovalcev naslednje servise: servisi za konzerviranje sadja in zelenjave (iz prinesene robe), električne pekarnice, kopalnice, servise za šivanje in likanje perila in sušilnice za sadje in zelenjavo.

Električna pečica — velika pomoč

NAŠI VZGOJNI PROBLEMI

Starši in otroci - ponočnjaki

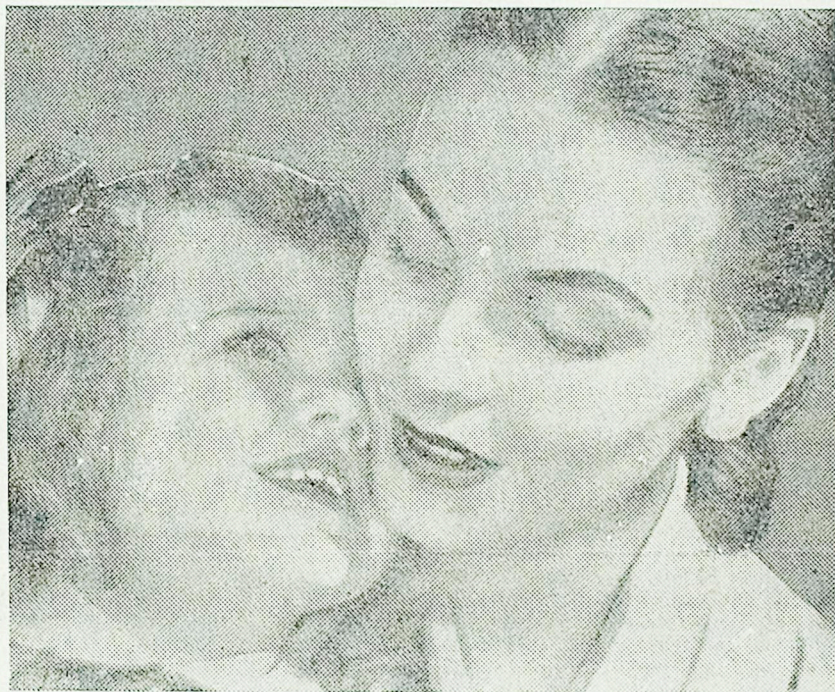
Vroči dnevi so prava nadloga letošnjega poletja in je prav prijetno zvečer posedeti na hladnem zraku. Tudi našim najmlajšim to prija. Ne morem pa se strinjati z nekaterimi starši, da vodijo svoje otroke v gostinske obrate. Zakaj? Otrok rabi počitek še bolj

pregovori z raznimi obljubami in pijačo; ker pa otrokova narava zahteva svoje, prosi mater naj vendarle gre domov spat. Materi pa, ki je bila »dobro volje«, se ni mudilo ter je začela otroka obdajati z vsemi mogočnimi mulci, smrkačci itd.

la), 3-letnemu fantku pa čisto vino. Otrok poskusi in odkloni, čez nekaj časa pa mu »dodeli« brizganec, pa mu tudi ni preveč teknil. Dojenček pa je jokal, kmalu jih je dobil še po zadnjici.

Matere in očetje, ali niste škodljivci svojim lastnim otrokom? Namesto da posvečate prosti čas le sebi in svojemu užitku, ga posvetite življenju otrok. Verjemite, da noben dojenček, ki je pravilno hranjen ter dobi hrano od pravilno hranjene matere, ter je suh in naspan, ne bo siten, jokav! Oblaki tobačnega dima dušijo vas, kaj šele otroška pljuča. Uspehi v šolah bodo boljši, če boste tudi vi, starši-učitelji doma. Otrok ne zna, zato hodi v šolo in mu je pomoč pri učenju potrebna, zadostna hrana, pravilni način vzgoje in pametno razvedrilo so nujni pogoji za dober uspeh v šoli. Samo po sebi pa je umevno, če otrok nima počitka, če pije alkoholne pijače, če vdiha strupeni dim in ponočuje — ne po lašni volji! — da tak otrok ne bo nikdar ne telesno in ne duševno popolnoma zdrav in sposoben za delo.

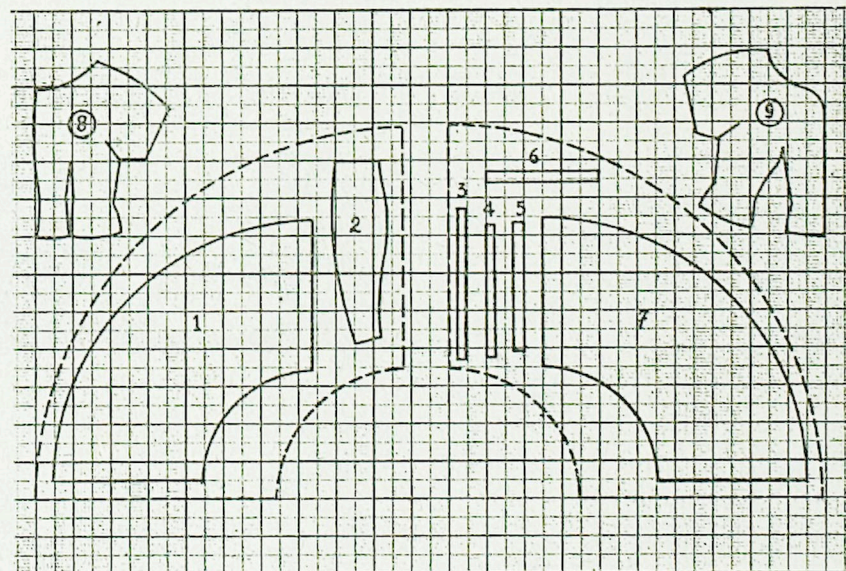
Potem pa od vseh strani očitki: naš se noče učiti, naš je pretepač, sosedov krade, oni spet vedno boleha in sto drugih podobnih očitkov in samoočitkov. O, kolikokrat bi bili otroci manj tepeni in kolikoli jeze staršev bi odpadlo, če bi se oče in mati zavedala, da je to njun otrok. Svoje grde in slabe navade in lastnosti prenašata na otroke, potem pa jih tepeta, vprijeta nad njimi in jih kaznujeta. Ne zavedata se tega, da so otroške slabosti — lastne slabosti in napake. —SPI-

kot odrasli, ker se z zadostnim spanjem mnogo bolje in hitreje razvija, to nam je znano. Če pa jih starši jemljejo s seboj, kjer pijejo, plešejo, kadijo in nespodobno govorijo, otrok to vidi in sliši in slej ko prej posnema. Za lažjo presojo, da je to otroku škodljivo navajam nekaj konkretnih primerov.

Drugi primer: gostišče »Turist« Izola, letos. Večja družba sedi okoli mize, zraven 2 otroka 3 in 7 let in eden v naročju (8—10 mesecev). Naročijo radensko in vino. Mati natoči kisló vodo — sebi (ker ga je verjetno že čuti-

Bilo je v zimskem času v gostišču »Galeb« v Izoli. Lokal poln ljudi, dima, da je presedal celo odraslim. Za mizo sedi mati s približno 8 let starim fantkom, poleg nje možki, ki gotovo ni bil mož, verjetno pa ljubimec — vsaj po kretnjah in kavalirstvu pri pijači sodeč — se je to dobro opazilo. Zabavata se, pijeta, govorita. To traja precej časa. Ura je 22,30, otrok pa kima za mizo, se nasloni in priganja mamo, naj gredo domov. Mati ga nekajkrat

Obleko bomo kot je običajno najprej razparale, oprale, zlikale in razprostrle po delovni mizi, da bomo razločno videle obrabljene in zbledete dele, ki jih bomo skušale odstraniti. Ves kraj bomo desetkrat povečale in to tako, da bomo karirast krojni papir razdelile s svinčnikom v toliko kvadratov, velikih 10 cm eden, in nato prenesle na ta papir kraj. Tako bomo kraj povečali za desetkrat in to v merah, ki jih potrebujemo za izdelavo obleke za sončenje.

6. pas krila,
7. polovica zadnjega dela krila,
8. polovica zadnjega dela
9. polovica prednjega dela.

1. polovica prednjega krila,
2. notranja polovica modrčka,
3. gornja polovica modrčka,
4. spodnja polovica modrčka,
5. naramnica modrčka,

Bela poletna obleka. Ta kraj lahko uporabite tudi za večerno obleko.

Poletna obleka s pikčastim okrasom, primerna za vsak dan, za počitnice in za izlete.

Zdravniški kotiček

UMAZANE ROKE, MUHE IN TIFUS

Človek opravlja svoje posle največ s pomočjo rok, zato ni čudno, če se primejo rok vse mogoče nečiste in pogosto tudi kužne snovi. Na stranišču n. pr. lahko dospe na roke ali na obleko (čevlje) nekaj iztrebkov seča. Te nevarne snovi utegnejo biti od ljudi, ki imajo nalezljivo črevesno bolezen ali pa kot kličočenci izločajo zelo nevarne bakterije. Posebno nevarno je tam, kjer isto stranišče uporablja več ljudi (tovarne, gostilne itd.). Neverjetno je kratka pot od iztrebkov bolnika, do rok in ust drugih ljudi (hrana, voda, denar). Če bi pregledali vse bakterije, ki se nahajajo na rokah, bi ugotovili klice tifusa, griže in drugih bolezni. Sedaj pa se spomnite, kako z rokami prijemljete hrano in se dotikate obraza. Zato ni nič čudno, da zbolijo za nalezljivo boleznijo ljudje, ki ne pazijo na telesno snago.

Iz tega na kratko opisanega je dovolj razločno nakazano, kolikšne nevarnosti grozi našemu zdravju prav zaradi nečistih rok. Lahko pa jih preprečimo, če si večkrat na dan, posebno po opravljeni potrebi, pred jedjo itd. umijemo roke.

Druga nevarnost, ki preti našemu zdravju, pa je muha — zvesta spremljevalka nesnage. Skromna je in se zadovoljuje z majhnimi odpadki. Najraje se drži okoli stranišč, gnojšč in kuhinje; za spremembo pa sede na mizo, obleze kruh, jedilni pribor ali se napije mleka (včasih tudi kar v njem obstane). Da pa revica ne shira, zato poskrbe ljudje, ki opravljajo svoje potrebe kjer koli nanese in pa gospodinje, ki puščajo hrano nezavarovano in nepokrito.

Muha se svojim gostiteljem oddolži navadno s tem, da jim zredi milijone novih muh. Takrat so stene kar črne. Posebno rade imajo otroke, da jim oblezejo usta in njihov pribor. Res so zelo hvaležne za našo dobroto! Potem je naenkrat v hiši tifus, griža itd. Ni čuda! Muha je vsepovsod: na živalskem govu, gnojščih, mrhovini, na človeških iztrebkih in pljunktih, potem pa na mizi, sadju in drugje.

Nobenega dvoma torej ni, da muha izredno pomaga pri širjenju bolezni, prav posebno se opazita to v poletnih mesecih, ko je mušje nadlego največ. Sedaj vemo, kateri so naši glavni sovražniki zdravja: umazane roke in muhe. Če hočemo uspeti v borbi s tema dvema povzročiteljema bolezni, je nujno posvetiti več pažnje čistoči našega telesa in našega doma. Pri vseh boleznih pa še vedno velja pravilo, da je lažje preprečiti, kakor izlečiti! SP

Postojnski mladinci so delavni

Da je mladinska organizacija v mestu in ostalih vaseh postojnske občine nedelavna, je bilo v preteklosti čestokrat čuti. O tem problemu sta razpravljala tudi občinski ZK in Društvo prijateljev mladine, nekajkrat pa tudi občinski odbor SZDL. Res, le z vztrajnostjo in požrtvovalnostjo je uspelo, da je mladinska organizacija spet zaživela. Ustanovili so nekaj novih mladinskih aktivov na vasi in v podjetjih, nedelavne člane občinskega komiteja mladine zamenjali, vso pohvalo pa so dali predsedniku Maksu Movru.

Aktivnost mladinske organizacije se je pokazala zlasti letos ob prireditvah in proslavah Dneva mladosti. Zakaj parada 2. junija je bila revija aktivnosti mladine in prikaz uspehov mladinske organizacije v telesni kulturi, prosvetno-kulturnem življenju in tehnični vzgoji.

Med najboljšimi mladinskimi aktivni v postojnski občini je v Planini, ki šteje 34 članov. V počastitev Dneva mladosti so imeli tridnevni pohod po partizanskih poteh do Vojkove koče na Nanosu. Uredili so prostor pred spomenikom padlih borcev, z zbranim denarjem pa so kupili drevesca in jih zasadili na urejenem prostoru. Dalje so uredili sadovnjak in posadili 79 jablan, napravili igrišče za odbojko in balinanje, pri prostovoljnem delu so opravili 725 delovnih ur, šest mladincev je odšlo v delovno brigado na brkinsko cesto, itd. Aktiv v Orehku se udeležuje predvsem v fizikulturi, pomagajo pa tudi pri graditvi vodovoda. Mladina v Hruševju se udeležuje največ v okviru tamkajšnjega Kulturno - prosvetnega društva. Nedvomno bi imela mladina v Bukovju mnogo več uspehov, če bi razširili kulturno-prosvetno dejavnost. Vendar ni

majo svojega prostora, zakaj, čeprav se že nekaj let nazaj govorilo, da bi bilo treba popraviti mladinski dom, ima v dvorani KZ še vedno shranjene razne stvari. Mladina v Šmihelu pod Nanosom je letos pripravila igro »Na ogledih«, nekaj mladink pa je obiskovalo gospodinjstvi tečaj. Aktiv pri LIP v Postojni še ni našel pravega dela, češ da to ni mogoče zaradi delovnih izmen. To sicer ne drži v celoti, saj bi se mladina med drugim lahko tudi bolj zanimala za probleme podjetja. Morda pa bo aktiv mladih proizvajalcev uspel bolj

razgibati mladino? Kmetijsko-gospodarski šoli, organizirani letos za mladino v Prestranku in Vel. Ubelskem, sta dali dobre rezultate, vendar bi kazalo pouk podaljšati na tri mesece. Med dobrimi mladinskimi aktivni je še v tovarni »Javor« v Pivki. Ker mladina iz Postojne pretežno sodeluje v raznih društvi in športnih organizacijah, njenega dela v aktivih ni moč ocenjevati. Nedvomno pa drži, da prav mestna vodstva mladinskih organizacij še niso našla pravih oblik za živahnije delo mestnih aktivov mladine. »Stina«

Ob 10-letnici »Ilirije« v Ilirski Bistrici

Sredi preteklega meseca je minilo 10 let od ustanovitve okrajnega trgovskega podjetja Okrajni magazin v Ilirski Bistrici, iz katerega se je razvilo sedanje trgovsko grosistično podjetje »Ilirija«. Takrat ustanovljeno podjetje je bilo registrirano kot detajlistično podjetje in tudi kot grosistično s poljedelskimi, prehranbenimi in industrijskimi predmeti. V začetku svojega obratovanja je Okrajni magazin imel samo eno poslovalnico in skladišče, v katerem so sedaj prostori podjetja »Vino«, ter nekaj nad tri milijone vrednosti osnovnih sredstev, ki mu jih je dal na razpolago tedanji OLO Ilirska Bistrica.

Z uspešnim delom se je to podjetje tako razvilo, da je v kratkem času po ustanovitvi odprlo kar 18 poslovalnic. Z ozirom na tedanji način trgovanja se je tudi Okrajni magazin omejil le na izvajanje načrtne distribucije potrošnega blaga. Ko pa je prišlo do gospodarske preorientacije in do uveljavljanja družbenega samoupravljanja v podjetjih (že 27. avgusta 1950 je delovni kolektiv tega podjetja med prvimi v tedanjem okraju izvolil svoj delavski svet je Okrajni magazin preusmeril svojo dejavnost in dal podlago za ustanovitev samostojnega trgovskega podjetja, ki je dobilo ime »Ilirija«.

Leta 1954 je delavski svet novoustanovljenega podjetja v skladu z njegovim razvojem osamosvojil vse poslovalnice bivšega Okrajnega magazina in jim podelil nekaj osnovnih ter obratnih sredstev. Trgovsko podjetje »Ilirija« pa je postalo izključno grosistično podjetje ter svojo dejavnost razširilo na področje bivšega ilirsko-bistriškega okraja, skoraj 40% svojega prometa pa v obmejne kraje sosednje hrvatske republike. Pomembni uspehi, ki jih je »Ilirija« dosegla v prvih letih obstoja so brez dvoma

v nemajhni meri zasluga prizadevnosti kolektiva in pa razumevanja oblastnih organov tedanjega okraja za razvoj tega podjetja.

Kaže pa, da je »Ilirija« v zadnjem času naletela na vrsto težav, ki zavirajo njen dosednji nagli vzpon. Vrednost osnovnih sredstev tega podjetja znaša okrog 27 milijonov dinarjev, na zalogi ima blaga za 72 milijonov dinarjev vrednosti, zaposluje pa 38 ljudi.

Ugotoviti je treba, da je med vzroki, zaradi katerih ima podjetje precej težav, tudi nizka strokovna usposobljenost uslužbencev, ker le-ta zavira uspešno poslovanje podjetja. Razen tega podjetje troši sorazmerno preveč denarja za vzdrževanje skrajno zastarelega avtoparka. Pod takimi pogoji je razumljivo, da trgovsko grosistično podjetje »Ilirija« težko konkurira drugim bližnjim, pa tudi oddaljenim sorodnim podjetjem. Skladišče je nujno potrebno popravila, streha

Tovarna optičnih in steklopihaških izdelkov »TOS«
obrat Hrpelje sprejme takoj v službo:

1 GRAVERJA (kvalificiranega)

1 KLJUČAVNIČARJA — STRUGARJA

Plača po dogovoru

Samske sobe zagotovljene

Cirilmetodijanski duhovniki so proslavili Dan vstaje

Nekoliko pozna, oziroma zakasnela je novica, ki nam jo je poslal župnik Milan Grlj iz Ilirske Bistrice, pokrajinski tajnik

CMD v Koprju. V svojem pismu nam med drugim namreč omenja, da so bili številni Koprčani 24. julija letos nekoliko začudeni, ko so videli na koprskih ulicah toliko duhovnikov. Toda tega dne so imeli duhovniki Cirilmetodijanskega društva koprškega okraja proslavo Dneva vstaje slovenskega naroda. Prisostvoval ji je tudi Črt Kolenc, tajnik OLO Koper.

Slavnostni govor, v katerem so bili navedeni zgodovinski podatki ob času okupacije v koprskem okraju in žrtve, ki so in kako so padle v času obeh okupacij, je imel župnik iz Koštabone, Alojz Kocjančič. Med svoj govor je vpletel tudi dve svoji pesnitvi, posvečeni spominu padlim žrtvam koprškega okraja.

Ob koncu je župnik Milko Margon iz Marezig prečital protestno resolucijo koprskih duhovnikov, članov CMD, proti poskusom z jedrskim orožjem.

V LJUDSKI KNJIŽNICI v KOPRU si lahko izberete dramska dela za vaš oder, v zbirki pesništva pa bogato snov za recitacijske večere.

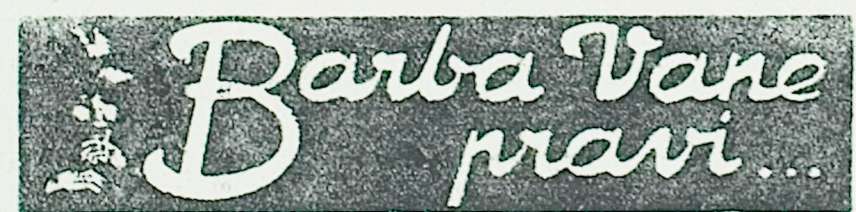
Novo gasilsko društvo v Prestranku

Na železniški postaji v Prestranku so prejšnji teden ustanovili prostovoljno gasilsko društvo, v katerega se je včlanilo trideset ljudi. Na ustanovnem običnem zboru so govorili o bodočem delu in med drugim sklenili, da bodo vse delavce in uslužbence poučili, kako je uporabljati gasilske aparate, jeseni bosta dva člana obiskovala podčastniško gasilsko šolo v Medvodah, nabavili bodo potrebno orodje in opremo za gasenje ter uredili prostor za shrambo. Usposobil pa bodo tudi skupino ljudi za prvo pomoč. »Stina«

Pred dnevi me je bil neki prijatelj povabil na celonočni šoferski koncert. Stanuje namreč prav pri Fruktusu, kjer ponoči nakladajo kamione in pri tem tako vesoljno razgrajajo, da vsa tista četrt ne spi do petih zjutraj, ko zadnji kamion odpelje izpred skladišča. Razen običajnega vpitja lahko slišite tudi mnogo takih besed, ki niso za tisk. Sve-toval sem prijatelju, naj predlaga na zboru volivcev tistega konca, da podelijo šoferjem in ostalim najbolj prizadevnim aktivnim članom, ki so zaposleni pri teh delih, prepis odloka o nočnem miru v zlatem okviru.

Ob tej priložnosti pa sem videl še nekaj zelo lepega. Takole ob devetih zvečer je prišla pred skladišče neka postarna ženica, ki ni imela denarja, da bi se odpeljala domov z avtobusom. Prav lepo je prosila šoferski zbor, da bi jo kdo izmed njih potegnil do Ljubljane. Pa je zaman čakala vse do jutra, ko je odšel zadnji kamion. Sam sem videl, da so med tem odpeljali zadružni kamioni iz Dekanov, Pobege in drugi, ki jih ne poznam in imeli so tudi prostor. Zato so se nekateri čudili, kako da med vsemi temi ni bilo šoferja, ki bi bil pripravljen narediti dobro delo.

Jaz pa se temu nisem čudil. Vem namreč, da čaka na naše šoferje vse od Bertokov do Črnega kala množica potnikov s ko-

šarami in vrečami raznih pridelkov, ki jih tako proti primerni odškodnini razmeroma za mal denar spravljajo na oddaljeni trg z združnimi in državnimi vozili.

Tako, predragi velikodušni šoferji, da ne boste mislili, da ne vem, zakaj je uboga ženica vso noč zaman čakala, če se jo bo kdo usmilil. V čast vam pa tega ne štejem in vam to tudi naravnost povem.

Če se ne motim, sem že pred meseci ves začuden ugotovil, kako da niso ob začetku turistične sezone nikjer pri nas začeli tudi s kakimi javnimi deli na kanalizaciji. Vse do tega tedna sem se že bal, da smo pozabili na tradicijo. Zato mi je kar odleglo, ko sem videl, da temu ni tako. Za to so poskrbeli v Fiesi pri Piranu, kjer so tako temeljito razkopali pot, da komaj pridete živi do njih. Seveda le peš. In prav je tako. Naj vidijo inozemci, da smo delovni pri nas in da se tudi vročine ne bojimo. Po-vedali so mi, da bo do konca sezone kanalizacija oziroma vodovod ali kar je že popolnoma kon-

(Nadaljevanje s 7. strani)
sko dolino. Po poti sva občudovala okoliške krasote in kmalu smo se znašli pred mogočno Logarjevo hišo. Gospodar je sekal drva. Ko smo se mu predstavili, nam je povedal, da se oni iz conekega štaba večkrat oglasijo.

Mlada gospodinja nas je povabila v hišo in nam pripravila čudovito večerjo. Krompirjevi žganci, kar tresli so se in z belimi ocvirki so bili zabeljeni. Prišlo je še nekaj koruških partizanov, tako da nas je bilo petinpetdeset na večerji.

»Vsi partizani, ki hodijo tod mimo, se oglašijo pri nas in vsakemu postrežemo, s čimer pač moremo in kar imamo. Logarska

dolina je znana po tem daleč naokoli.« so pravili v hiši.

Od nekdaj je prinesel Logar nekaj steklenic dobrega Ljutomerčana. To nas je do kraja spravilo v dobro voljo. Po večerji pa nam je Logar razkazal svoje gospodarstvo. Imel je posebno lepo živino — govedo in ovce. Pozno v noč smo se pogovarjali o naši borbi, o svetovnem položaju, o povojnem gospodarstvu. Opazil sem, da je Logar kot mrtev na svojo zemljo.

Naslednje jutro smo si pri Plesniku privoščili pravcato kopal, nato pa smo občudovali lepote Logarske doline — menda ni zlepa več takega naravnega bisera na tem svetu.

hoditi okoli, pa tudi na lovec bi prej naleteli v gostilni kot v hosti.

Tudi iz Sežane so mi pisali. Nekoliko mi zamerijo, ker sem zadnjič zapisal, da imam tega mesta za nekaj časa dovolj in mi sporočajo, da se s tem ne strinjajo. Ostalo pa vam posredujem, kot je napisano:

»Pri nas je obstajala velika nevarnost, da starejši sežanski kvartopirni, ki imajo svoj kvartir v kavarni Sport, ostanejo brez podmladka,« mi pišejo. »Zadeva pa se je že ob začetku šolskih počitnic obrnila na bolje. To vrzel so namreč izpolnili nadebudni dijaki postojnske gimnazije in pa nekateri šestošolci dotrajane višje gimnazije v Sežani. Vsak dan pridno trenirajo v tej plemeniti društveni dejavnosti ter tako izpopolnjujejo svoje znanje, posebej še tisti, ki so obse-delo v svojih razredih ali pa slavno padli na sprejemnih izpitih za višjo kvalifikacijo. Torej ni v tem trenutku nobene nevarnosti več za obstoj te pomembne panoge. Zato skrbijo starši in pa uprava kavarne, ki veliko-dušno daje na razpolago svoje prostore in potrebno orodje temu podmladku.«

Ker je potemtakem vse v najlepšem redu, želim tudi jaz obilo uspeha starim in mladim ter prav vse lepo pozdravljam

vaš Vane

Ko smo se opoldne že poslavljal od Logarjevih, se je pripeljal na vozičku neki star lovec — v zeleni uniformi in s puško na rami. Predstavil se nam je za dr. Riblja, bivšega advokata in voditelja nemške narodne manjšine na Stajerskem.

»Veste, jaz sem kar Slovenec. Politika mi ni več mar. Prišel sem na lov na petelina. Joj, gospodje, dosti vas je, mar greste vsi na petelina? Kje imate pa puške?«

Smejali smo se staremu lisjaku, da nas je kar zvijalo:

»Kaj se delaš neumnega,« je vzkliknil Ziga. »Mi smo partizani, bijemo Nemce in rušimo mostove!«

»Kaj, gospodje, mostove rušite? Saj to je vendar nezakonito, to se ne sme!« je hotelo raznesti bivšega pravnika.

Izbruhnili smo v gromovit krehot. Menda je padel z Marsa ali prišel vsaj iz Honoluluja, smo smeje ugotavljali. Skušali smo mu sprva lepo dopovedati, kdo smo in kaj hočemo. Dal sem mu sklepe II. zasedanja AVNOJ, ki sem jih imel med svojo literaturo.

»Oho, oho,« je presenečeno vzkliknil, »celo pravnike imate, saj to so pravne stilizacije.«

Ziga pa je bil že resnično jezen:

»Kaj se prenevedate, saj ves svet ve, kaj in kdo smo jugoslovanski partizani!«

Smejni gost pa se je obrnil k meni. Sklenil je roke k molitvi in mi dejal:

»Gospod komisar, lepo vas prosim, pustite me, da grem zjutraj na petelina. Ze pet let je, kar ga nisem več lovil. Prosim vas, pustite me, da bom še enkrat lovil petelinčka!«

Spet smo se od srca zasmejali starčevi naivnosti ali prefriganosti. Seveda mu ni vse nič pomagalo. Olajšali smo ga za puško in municijo, ravno pravšna je bila za dobrega sniperja, nato pa ga napodili nazaj v Celje. Se nekaj dni pa so kurirji imeli svoje veselje z oponašanjem:

»Prosim, lepo prosim, smem na petelinčka?«

TELESNA VZGOJA · ŠPORT · SAH

Premalo zanimanja za veslanje

Obmorski klubi brez članskih vrst — Nezainteresiranost v sindikalnih podružnicah

O veslačih naših obmorskih klubov v naši športni rubriki pravzaprav zelo malo govorimo. Pa tudi občinstvo jih bolj malo pozna, ker ni v neposrednem stiku z njimi. Le sprehalcem, ki se po večerih hlade ob morskem obali, zdrkne pogled k čolnom in k enakomernim gibom zarjavelih teles. Toda njihov pogled bi se ustavil tudi ob vsaki drugi točki, ki bi prekinila enoličnost morske gladine.

Marsikdo, ki opazuje veslače, meni, da zahteva ta šport le malo truda in da gre zgolj za razvedrilo. Delno to drži, kajti osnovni namen vsakega športa je seveda razvedrilo. Toda kadar se je treba pripraviti na tekmovalstvo, je seveda potrebno vložiti precej truda, požrtvovalnosti in volje. Dolgi kilometri voženj so potrebni, preden si pridobimo kondicijo, ure in ure se je treba ukvarjati s tehniko veslanja.

V koprskem okraju so veslači vključeni v tri klube v Kopru, Izoli in Piranu. V njih srečamo predvsem mladino raznovrstnih poklicev in dijakov. V Kopru je sorazmerje med dijaki ter delavci in drugo mladino pol na pol, medtem ko v Izoli in Piranu prevladujejo dijaki. Ta ugotovitve pomeni, da še daleč nismo izrabili vseh možnosti, da bi v ta lep šport pritegnili mlade delavce in kmečke mladino. Primanjkuje predvsem mladine od 20. do 30. leta, tako da imajo klubi velike težave, ker ne morejo formirati članskih vrst. Morda je to tudi posledica slabe propagande ali slabe informiranosti, da so veslaški klubi le za skupine privilegiranih. Naj takoj poudarimo, da so vrata veslaških klubov odprta vsakomur in da se klubi močno prizadevajo, da bi razširili svoje vrste. Zal pa pri svojih prizadevanjih večkrat naletijo na nerazumevanje. Pred kratkim so na primer hoteli v Kopru razpisati tečaj za veslače, toda ideja je padla v vodo, ker iz sindikalnih podružnic sploh ni bilo odziva. Vsekakor bo potrebno v prihodnje ta odnos spremeniti, saj bi bilo odveč govoriti, kakšen pomen imajo prav te vrste športov za zdravje naših delovnih ljudi.

Pogovorimo se zdaj na kratko še o uspehih, ki so jih dosegli obmorski veslači na letošnjih tekmovaljih. V Novem mestu so 7. julija nastopile tri ekipe veslačev iz Kopra in tri iz Izole. Zasedli so tri prva mesta in eno drugo. Stiri najstni pozneje pa so se veslači Kopra in Izole udeležili mednarodne regate na Bledu. Zasedli so eno drugo mesto, 3 tretja mesta in eno četrto. Če upoštevamo, da je bila konkurenca precej močna in da so koprski mladinci nastopili v disciplini članice, potem moremo smatrati njihovo udeležbo na Bledu kot uspešno.

Največji uspeh pa je dosegel koprski Nautilus preteklo nedeljo na državnem prvenstvu v veslanju v Beogradu. Nastopil je samo z mladinsko

ekipo v četvercu s krmarjem, toda koprski mladinci so prepričljivo osvojili naslov državnega prvaka pred Reko in Novim Sadom.

Prihodnjo nedeljo čaka obmorske veslače pravzaprav najtežja preizkušnja. Vsi obmorski klubi se bodo namreč udeležili republiškega prvenstva v Mariboru z večjim številom

tekmovalcev. Od prirediteljev doma pa naj omenimo na prvem mestu tradicionalno portoroško regato, ki bo 1. septembra in na kateri bodo nastopili najboljši veslači Slovenije in hrvaške Istre.

Ob koncu naj omenimo še to, da se klubi borijo — podobno kot klubi v drugih športnih panogah — z velikimi finančnimi težavami. V zvezi s tem naj poudarimo, da bo potrebna večja pomoč ljudske oblasti, saj so si požrtvovalni športni delavci na tem področju in tekmovalci s svojimi dosedanjimi uspehi tudi zaslužili.

Nerone Olivieri

Sprejem za državne prvakinja

V sredo popoldne je podpredsednik koprskega občinskega ljudskega odbora Ivan Korošec sprejel Marto Gorup, Vero Karo, Majdo Lipovšek, Alenko Rožanc in Edo Radin, ki so kot članice

Jadrnice v koprskem pristanu

veslaškega kluba Nautilus iz Kopra preteklo nedeljo osvojile državno prvenstvo kot mladinke — ekipa četverca s krmarjem. Sprejemu, ki so se ga udeležili še

NAMIZNI TENIS

Ob ustanovitvi namiznoteniške sekcije pri TVD Partizan v Hruševju so organizirali turnir, ki se ga je udeležilo 9 članov in mladincev. Prvo mesto je osvojil Mirko Debevec, ki je premagal vse nasprotnike. Drugo mesto je zasedel Hugo Debevec, tretje Aleksander Tornič, četrto Edvard Progar in peto mesto Aleksander Sabec.

BALINANJE

Na moštvenem prvenstvu goriskega okraja v balinanju je zmagala Soča iz Nove Gorice, ki je dosegla šest zmag in osvojila vseh 90 dosegljivih točk. Drugo mesto je presenetljivo osvojila ekipa Lipa iz Gaberij. Ti dve moštvi bosta zastopali gorški okraj na republiškem prvenstvu v balinanju, ki bo 4. avgusta v Sežani.

Villacher Sport Verein - Izola 2:1 (0:0)

V torek je imela Izola v gosteh odlično avstrijsko enajstorico, člana druge avstrijske nogometne lige »Villacher Sport Verein«. Tekma bi morala sicer biti že v nedeljo, vendar so jo zaradi neurja preložili. Gostje so zasluzeno zmagali z rezultatom 2:1 (0:0). Bili so tehnično boljši od domačinov, katerim pa je treba priznati veliko borbenost in požrtvovalnost. Z malo več sreče bi lahko Izola dosegla tudi neodločen rezultat, saj je bila zadnji del tekme v premoči in zapra-

vila več ugodnih priložnosti za izenačenje. Edini gol za domače moštvo je dosegel Lukin.

Ceprav je bilo v torek v Izoli lepo vreme in so prireditelji poskrbeli tudi za primerno propagando, se je tekme udeležilo razmeroma malo gledalcev. Brez dvoma je eden glavnih vzrokov za slab obisk visoka cena vstopnic. V prihodnje naj bo to prirediteljem izkušnja, da tudi v primeru važnejših tekem ne gre pretiravati s vstopnino.

L. O.

TRGOVSKO PODJETJE »TOBAK« — KOPER

razpisuje

MESTO POSLOVODJE-PRODAJALCA ZA TRAFIKO v Kopru

Zaželena je praksa v trgovskem poklicu — Prošnje dostavite najpozneje do 15. avgusta 1957 na upravo podjetja

PODJETJE »ŽITO« KOPER

razpisuje mesto

FINANČNEGA KNJIGOVODJE

z večletno prakso v knjigovodstvu

Plača po tarifnem pravilniku

VAJENCA

iz mlinarske stroke

Kandidat mora imeti 4 razr. nižje gimnazije — Nagrada v smislu Uredbe o vajencih

Nastop službe takoj!

Pismene prošnje sprejema uprava podjetja do 10. 8. 1957

NEUSPEH NAŠIH KAJAKAŠEV NA SVETOVNEM PRVENSTVU

V nedeljo je bilo v Augsburgu svetovno prvenstvo v kajak-slalomu, ki se ga je udeležila tudi Jugoslavija. Naša ekipa je zasedla šele peto mesto. Med posamezniki je bil najboljši Zadel, ki je prišel na cilj dvanajsti, brata Bernot pa sta zasedla v vožnji s kanujem šesto mesto.

Pred prihodom v Augsburg so se naši tekmovalci udeležili mednarodne kajakaške prireditve v Salzburgu. Na tej prireditvi so dosegli več lepih uspehov, ki pa jih žal na svetovnem prvenstvu niso ponovili. Tako je v kajak-slalomu dosegel Jugoslovian Ilija drugo mesto, Novogoričan Bone pa je bil šesti.

Krepimo in utrjujmo prijateljstvo

Pod tem geslom je delovni kolektiv tovarne TOS — obrata v Hrpeljah priredil v nedeljo I. interno fiskalno tekmovalstvo, ki so se ga udeležili tudi člani delovnega kolektiva matičnega podjetja TOS iz Ljubljane. Kljub slabemu vremenu, ki je organizatorje tekmovalstva prisilil, da so morali tekmovalstvo prirediti v dvorani, namesto na prostem, se je zbralo kar precej »navijačev« nastopajočih moštev. V streljanju so zmagali ljubljanci, lahko rečemo dokaj lahko, težje pa je bilo premagati domače moštvo v namiznem tenisu, saj so Hrpeljčani pokazali izredno žilavost in požrtvovalnost.

Kljub dvem porazom pa je domača ekipa ostala borbeno in to dokazala v tekmi v odbojki. Navdušenje gledalcev tekme je bilo najbolj iskreno priznanje doma-

čemu moštvo za zaslužno zmago nad gosti.

Po tekmovalstvu je pomočnik direktorja podjetja TOS Ludvik Japelj razdelil ekipnim zmagovalcem nagrade, nato pa so gostje in domačini v sproščeni zabavi utrdili medsebojne prijateljske vezi in izmenjali marsikatero mišljenje o možnostih izboljšanja načinov dela.

VISOK PORAZ IDRIJSKEGA RUDARJA

V kvalifikacijskih tekmah za vstop v ljubljansko-primorsko nogometno ligo so Jesenice na domačem igrišču visoko premagale idrijskega Rudarja z 9:1 (5:0). Kljub porazu so izgledi Rudarja za vstop v ligo še vedno zelo ugodni. Idrijčani imajo namreč že dve točki, ker so premagali Domžale, medtem ko so Domžalčani brez točk.

Se spomin na nepozabno regato Jadranci v paradi

MALI OGLASI

Prodaj dobro ohranjen **ŠIVALNI STROJ** znamke »Phonicia« ter zelo dober 4-cevni radio aparat na akumulator z anteno. Ivan Rupel, Koper, Gasilska 3.

Ugodno prodaj nekaj pohištva: **OMARO, PREDALNIK, KRE-DENCO, POLICO** in drugo. Pohištvo si lahko ogledate pri Marcelli Minca, Čevljarska 24, Koper.

Prodaj nov **ŠIVALNI STROJ** znamke »Primor«. Piran, Ulica svobode št. 13/III.

Enosobno **STANOVANJE** v Mariboru zamenjam za enako v Kopru ali Izoli. Kavčič, Maribor, Gosposka 9.

Za nakup novih in rabljenih **LAMBRETT** se obrnite na trvdko Aldo Merolli, v Gorici, ul. Garibaldi št. 5, telefon 2723. Trvdka uredi vse potrebno za izvoz. Pišite nam in dali Vam bomo vsa potrebna navodila!

DVOKOLESA od 7000 lir naprej in **MOTORNA DVOKOLESA** od 44.000 lir naprej dobite pri trvdki MARCON, Trst, Ulica Pietà 3. Darilne pakete pošljamo tudi v inozemstvo in so brez carine!

Radio KOPER

NEDELJA, 4. VIII.:

8.00 Kmetijska oddaja; 8.30 Lahka glasba; 9.00 Oddaja za Beneške Slovence; 9.20 Ch. Gounod: Uvertura k operi »Faust« — G. Bizet: Arležanka, suite št. 1; 10.15 Nastop tržaške taborice p. v. J. Gerdola; 10.30 Sosedni kraji in ljudje: S tržaškimi gledalci; 10.45 Glasbena medigra; 14.00 Glasba po željah; 15.00 Vesti; 15.10 Poje moški zbor iz Dornberga p. v. C. Matičića; 15.30 Nedeljski promenačni koncert.

PONEDELJEK, 5. VIII.:

7.15 Glasba za dobro jutro; 7.30 Vesti; 7.45 Jutranji koledar; 13.30 Vesti; 13.40 Kmetijski nasveti; 13.45 Ponedeljkove popevke; 14.00 Od melodije do melodije; 14.30 Šport doma in po svetu; 14.40 To smo izbrali v naši diskoteki; 15.00 Vesti; 15.10 Zabavna glasba, vmes reklame; 15.25 Ruske narodne za harmoniko.

TOREK, 6. VIII.:

7.15 Glasba za dobro jutro; 7.30 Vesti; 7.45 Jutranji koledar; 13.30 Vesti; 13.40 Kmetijski nasveti; 13.45 Torkov operni oder; 14.30 Gospodarska oddaja: Vzpon tekstilne industrije v Ajdovščini; 14.40 Lahka glasba; 15.00 Vesti; 15.10 Zabavna glasba, vmes reklame; 15.25 Zagorske narodne.

SREDA, 7. VIII.:

7.15 Glasba za dobro jutro; 7.30 Vesti; 7.45 Jutranji koledar; 13.30 Vesti; 13.40 Kmetijski nasveti; 13.45 Ritmi in pevci od tu in tam; 14.00 Od melodije do melodije; 14.30 Kulturna kronika; 14.40 Poje »Slovenski okteti«; 15.00 Vesti; 15.10 Zabavna glasba, vmes reklame; 15.25 Igrajo postojnski fantje — trio Ostroška.

ČETRTEK, 8. VIII.:

7.15 Glasba za dobro jutro; 7.30 Vesti; 7.45 Jutranji koledar; 13.30 Vesti; 13.40 Kmetijski nasveti; 13.45 Glasba po željah; 14.30 Popoldanski glasbeni spored; 15.00 Vesti; 15.10 Zabavna glasba, vmes reklame; 15.25 »Soča voda je šumela... in druge narodne.

PETEK, 9. VIII.:

7.15 Glasba za dobro jutro; 7.30 Vesti; 7.45 Jutranji koledar; 13.30 Vesti; 13.40 Kmetijski nasveti; 13.45 Istič in en takt... pisan spored solistične, zborovske in orkestralne glasbe; 14.30 Spoznavajmo našo domovino: Bliser Jadrana — Dubrovnik; 15.00 Vesti; 15.10 Zabavna glasba, vmes reklame; 15.25 Nastopajo: Fantje na vasi, Z. Gašperšič, B. Gročelj, Božo in Miško, A. Stanko in Vaški kvintet.

SOBOTA, 10. VIII.:

7.15 Glasba za dobro jutro; 7.30 Vesti; 7.45 Jutranji koledar; 13.30 Vesti; 13.40 Kmetijski nasveti; 13.45 Melodije in ritmi; 14.35 Za vsakogar nekaj; 15.00 Vesti; 15.10 Zabavna glasba, vmes reklame; 15.25 Pojeta Blanka Strgar in Franc Koren z gorenjskim kvartetom.

Kino

KOPER: 2. in 3. in 4. avgusta ameriški barvni film DO PEKLA IN NA ZAJ, 5. in 6. avgusta jugoslovanski film CEVELJČKI NA ASFALTU, 7. in 8. avgusta ameriški film MARTY.

IZOLA: 2. avgusta francoski film MARJANA MOJE MLADOSTI, 3. in 4. avgusta nemški barvni film CIGAN BARON, 5. in 6. avgusta ameriški barvni film DO PEKLA IN NA ZAJ, 7. in 8. avgusta jugoslovanski film CEVELJČKI NA ASFALTU.

SMARJE: 3. avgusta bolgarski film NEMIRNA POT, 4. avgusta ameriški film MARTY, 7. avgusta mehiški film MLADI JUAREZ.

SKOFIJE: 3. avgusta jugoslovanski film ZENICA, 4. avgusta jugoslovanski film CEVELJČKI NA ASFALTU, 7. avgusta ameriški film DEKLE Z DEZELE.

DEKANI: 3. avgusta jugoslovanski film CEVELJČKI NA ASFALTU, 4. avgusta bolgarski film NEMIRNA POT.

POSTOJNA: 2. in 3. in 4. avgusta poljski film ZAKLAD, 6. in 7. avgusta mehiški film TRIJE PUSTOLVCI.

PIVKA: 3. in 4. avgusta CENA SLAVE, 7. in 8. avgusta ZA SPUSČENIMI ZAVESAMI.

SEZANA: 3. in 4. avgusta ameriški film KOCKAR IZ MISISIPPIJA, 6. in 7. avgusta poljski film FREDERIK KHAUSPION, 8. in 9. avgusta jugoslovanski film ZENICA.

SEČOVLJE: 3. avgusta ameriški film MARTY, 4. avgusta jugoslovanski film ZENICA, 8. avgusta ameriški barvni film BOJ ZA POSESTVO.

KOTALKANJE

V Novi Gorici bodo ustanovili sekcijo za umetno drsanje na kotalkah. Čeprav je Nova Gorica naša najpomembnejši center hokeja na kotalkah, se umetno drsanje na betonu doslej ni razvilo. Prve korake so napravili šele letos, ko je nekaj članic Zeleničarja obiskovalo tečaj za ritmične vaje v Ljubljani. V sekcijo za umetno drsanje na kotalkah bodo pritegnili predvsem mladino.

PROIZVODNO TRG. PODJETJE »ŽITO« KOPER

obvešča, da mlin v Kopru ne bo obratoval od

1. avgusta dalje zaradi rekonstrukcije

Jadranski zamorci

Ali veste, da imamo tudi pri nas v Jugoslaviji rojene zamorce, ki prav tako lepo govorijo srbohrvaščino kot njihovi beli rojaki? Potrudite se v Ulcinju, slikovito mestece ob najjužnejši obali našega Jadrana, kjer se mešajo plemena in vere, pa jih boste srečali na obali, v trgovini in v hotelu! Menda se prav vsi pišejo Skurja.

Pripovedujejo, da je prve zamorčke nekako pred dve sto leti pripeljal iz Aleksandrije onstran Sredozemskega morja ulcinjski trgovec in pomorščak kapitan Skurja.

Drugi trdijo, da so ulcinjski zamorci potomci sužnjev, ki naj bi jih bil privedel s seboj neki turški paša, ko je bil iz Egipta premeščen v Ulcinj, takrat turški pašaluk.

Bilo tako ali drugače: za-

morci so tu, jugoslovanski rojaki in državljani, poleti predmet posebne pozornosti tujcev, ki obiskujejo naš sončni jug na njegovem skrajnem robu. — at

Iz ljubezni do mornarice

Nedavno je angleška pristaniška policija prejela osemnajstletnega mladeniča, ko se je triindvajsetič zmužnil na ladjo kot slepi potnik. Dva-
indvajsetkrat se mu je pa posrečilo. Pred sodiščem je izjavil, da je to počenjal zgolj iz ljubezni do morja in mornarice. Bil je oproščen, mornarica pa ga je uvrstila med svoje gojence.

Podmorska gora v Atlantiku

Ugotovili so jo med rtičem St. Vincente na Portugalskem in otokom Madeiro. V onem predelu Atlantskega oceana je morje povsod globoko okoli 4000 m, le vrh dvignjenega dna sega nekako 60 m pod morskno gladino. Mesto ni bilo označeno še na nobeni pomorski karti in je dobilo ime »Ampère Bank«.

Dve knjigi na vsakega človeka

Po zadnjem poročilu UNESCO tiskajo vsako leto na vsem svetu okrog 5 milijard knjig. Potemtakem prideta vsako leto dve novi knjigi na vsakega prebivalca našega planeta.

»Pojoča torbica«. Nemci so začeli izdelovati lične ženske ročne torbice, ki so opremljene tudi radijskim sprejemnikom. Tako si njihove lastnice lahko privoščijo radijske oddaje, kadar si zaželi.

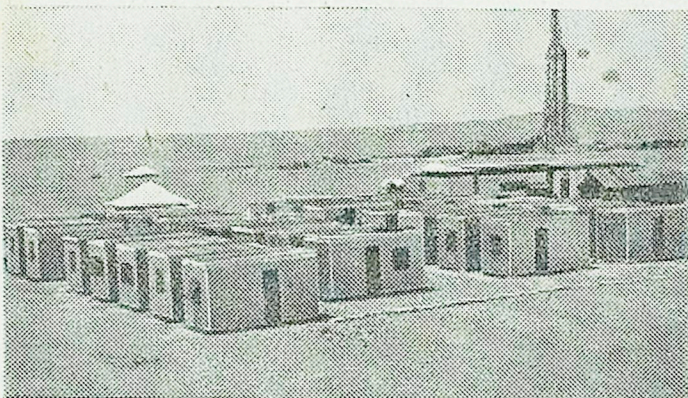
Za las ušel smrti. Ameriški padalcu Rogerju Steelu je pri skoku z višine 1500 m padalo odpovedalo. Odprlo se mu je šele, ko je priletel 50 metrov nad zemljo. To ga je sicer nekoliko zadržalo, vendar je precej trdo padel na neko hišo, predrl streho in strop ter obležal v podstrešni sobici. Imel je res srečo: razen zlomljene noge ni dobil nobenih poškodb.

Sovjetskim znanstvenikom se je posrečilo vzgojiti novo vrsto ovce, ki se odlikuje po lepi volni različne kakovosti. Te ovce gojijo v Nogajski stepi, kjer jih imajo v enem samem sovhozu 36.000. Od vsake ovce dobijo letno skoraj 8 kilogramov volne.

Morje vzbuja tek

Veliki moderni parniki, ki prevažajo ljudi čez Atlantski ocean v Severno Ameriko, so izračunali, da porabijo za dva tisoč potnikov na enkratni poti iz Evrope v Novi svet in nazaj nekako sledeče količine hrane: 36.000 kg svežega mesa, 3500 klobas, 320 gnjati, 12.000 kg perutnine, 9000 kg rib, 1700 kg jastogov, 50.000 pomaranč, 10.000 limon in prav toliko glav solate, 2500 steklenic namiznega olja, 3000 kg sira itd.

Znanstveno naselje sredi puščave. Globoko v Sahari so Francozi začeli graditi veliko središče za atomske raziskave. Za zdaj je na tem kraju le še nekaj hiš, v kratkem pa bo zraslo celo mesto. Oddaljeno bo več sto kilometrov od najbližjega naseljenega mesta. Vse stanovanjske hiše in laboratorijske zgradbe bodo imele posebne klimatske naprave, da bodo ljudje lahko zdržali pod vročim puščavskim soncem.

Ne morejo je nasititi. Sedemletna Luciana Barboni iz Rima ima neverjeten tek, saj poje sama približno toliko kot srednje velika družina. Zdravniki, ki so jo pregledali, so ugotovili, da zaradi nenormalnih prebavnih organov absorbira le majhen delček hrane. Zato je vedno lačna. Med drugim so ji predpisali tudi cigarete, da bi ji z njimi zmanjšali občutek lakote.

Ljudje govorijo 2796 jezikov

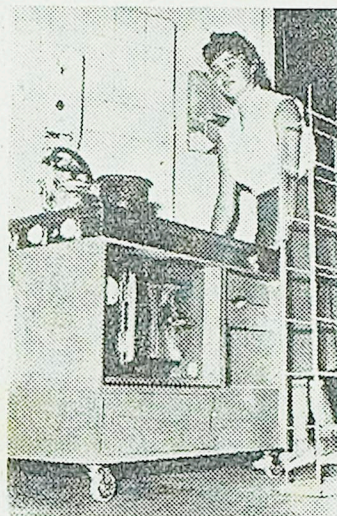
Po najnovejših ugotovitvah Britanskega etnološkega inštituta je danes na vsem svetu še 2.796 različnih jezikov. V to število niso všteta posamezna narečja in dialekti. Najbolj razširjen je kitajski, ki ga govori nad 500 milijonov ljudi. Na drugem mestu je angleščina, na tretjem ruščina, na četrtem nemščina, na petem japonsčina itd.

Izmaeliti so dobili novega poglavarja. Pred dnevi je umrl poglavar verske sekte izmaelitov Aga Mohamed Khan in določil za svojega naslednika vnuka Karima, ki ga vidimo na naši sliki sredi svojih vernikov. Po običaju te verske sekte darujejo verniki vsako leto svojemu poglavarju toliko zlata in dragocenosti, kolikor sam tehta. Glede na to, da je tehtal Aga Khan nad 100 kg, bodo z novim poglavarjem najmanj za 30 kg na boljšem.

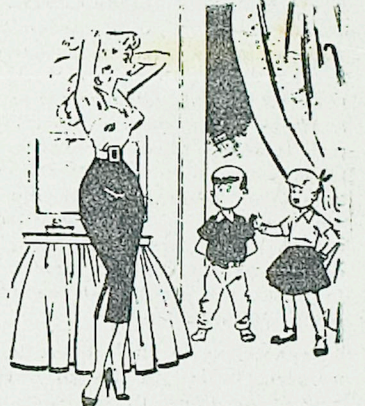
DVIGNILI SO GORO V ZRAK

Pri gradnji nove železniške proge v ZDA so pri velikem jezeru razstrelili celo goro, ki je bila napoti. Eksplozija nad pol milijonov kilogramov najmočnejšega eksploziva je dobesedno odnesla okrog tri milijone ton kamena. Eksplozija je bila toliko močna, da je poškodovala vso telefonsko in električno napeljavno daleč naokrog.

Reševalna oprema

Francoška mornarica je v zadnjem času izpopolnila opremo za reševanje, ki jo prejme vsak njen član ob vkrcanju. Povečana je za izveček iz dr. Bombardovih razprav, kako se brodolomec najdlje obdrži na gladini, dalje za zavoj igralnih kart in za vrečko s praškom, ki stresen v morje, prežene bližajoče se morske pse.

— Mamica, predstavljam ti Janezka. Prišel je pogledat kakšna bom jaz čez 25 let.

Štedilnik na kolesih. Neka nemška tovarna je izdelala električni štedilnik, ki je obenem tudi nekakšna kuhinjska omara, saj je v njem tudi prostor za kuhinjsko posodo in pribor. Razen tega je štedilnik na kolesih, tako da ga lahko po potrebi premikajo.

POKOJNINE ZA VDOVCE

V ameriški državi Minnesoti so sprejeli zakon, po katerem imajo možje pravico do pokojnine po svojih ženah, ki so bile zaposlene. Podoben zakon so pred kratkim sprejeli tudi na Švedskem.

ERNEST HEMINGWAY:

Slovo od orožja

62

POSLOVENIL RADO BORDON

»Če ta pot ne vodi nikamor,« sem rekel, »lahko zavijemo in spet zapeljemo na glavno cesto.«

»Kaj pa s tema dvema?« je vprašal Bonello. Njegova dva narednika sta bila poleg njega na sedežu. Bila sta neobrita, vendar sta imela v zgodnjem jutru še kar vojaški videz.

»Lahko bosta porivala,« sem rekel. Vrnil sem se k Aymu in mu rekel, da bomo poskušali voziti čez polje.

»Kaj pa bo z mojo deviško družinico?« je vprašal Aymo. Dekleti sta spali.

»Ne bosta nam kdo ve kaj koristili,« sem odvrnil. »Potrebovali bi koga, ki bi lahko porival.«

»Lahko se namestita zadaj v avtomobilu,« je rekel Aymo. »Dovolj je prostora v njem.«

»Dobro, če ju že hočeš imeti,« sem dejal. »Naloži koga, ki ima široka pleča za porivanje.«

»Bersaglieri,« se je nasmehnil Aymo. »Ti imajo najširša ramena. Jemljejo jih po meri. Kako se počutite, tenente?«

»Dobro. In ti?«

»Dobro. Toda hudo sem lačen.«

»Bomo že med potjo našli kaj, kjer se bomo lahko ustavili in jedli.«

»Kako je z vašo nogo, tenente?«

»Dobro,« sem odvrnil.

Stal sem na stopnici avtomobila in, ko sem gledal predse, sem videl, kako Pianijev avtomobil zavija na stransko cesto in se usmerja po njej. Avtomobil je bilo

videti skozi golo vejevje. Bonello je prav tako zavil in se napotil za njim, Aymo mu je sledil, mi pa smo po ozki cesti med drevesi vozili med bolniškima avtomobiloma. Pot je vodila h kmečki hiši.

Našli smo Pianija in Bonello, ki sta se bila ustavila na dvorišču. Hiša je bila nizka in dolga, nad vrati pa se je prepletala trta. Na dvorišču je bil vodnjak in Pianij je dvigal vodo, da bi napolnil radiator. Zaradi dolgotrajne počasne vožnje je bila voda izhlapela.

Kmečka hiša je bila zapuščena. Pogledal sem nazaj na cesto. Hiša je stala na majhni vzpetini sredi ravnice in videti je bilo polja, cesto, živo mejo, njive in dreved vzdolž glavne ceste, kjer je potekal umik. Narednika sta pregledovala hišo. Dekleti sta se zbudili in gledali dvorišče, vodnjak, dva velika bolniška avtomobila pred hišo in tri šoferje pri vodnjaku. Eden izmed narednikov je prišel ven z uro v roki.

»Odnesi jo nazaj,« sem rekel. Pogledal me je, stopil v hišo in se vrnil brez ure.

»Kje pa je tvoj tovariš?« sem vprašal.

»Odšel je na stranišče.« Vzpel se je na sedež bolniškega avtomobila. Bal se je, da ga bomo pustili tu.

»Kako bi bilo, če bi zajtrkovali, tenente?« je vprašal Bonello. »Lahko bi kaj jedli. Ne bi se dolgo zamudili.«

»Misliš, da ta pot, ki se spušča na drugo stran, nekam pelje?«

»Nedvomno.«

»Prav. Pa prigriznimo.«

Piani in Bonello sta stopila v hišo.

»Pridita,« je rekel Aymo dekletoma. Stegnil je roke, da bi jima pomagal izstopiti.

Starejša sestra je odkimala. Nista hoteli v zapuščeno hišo. Gledali sta za nama.

»Teško je z njima,« je rekel Aymo.

Skupaj smo stopili v hišo. Bila je velika in temna, v njej je bil duh zapuščenosti. Bonello in Pianij sta bila v kuhinji.

»Tu ni kdo ve kaj jedače,« je rekel Pianij. »Dobro so pospravili za sabo.«

Bonello je rezal velik bel hlebec sira na težki kuhinjski mizi.

»Kje je bil sir?«

»V kleti. Pianij je našel tudi vino in jabolka.«

»To je kar dober zajtrk.«

Piani je vlekkel zamašek iz velike pletenke za vino. Pokusil ga je in ga do vrha nafil v veliko bakreno posodo.

»Lepo diši,« je rekel. »Poišči kak kozarec, Barto.«

Vstopila sta narednika.

»Vzemita malo sira, narednika,« je rekel Bonello.

»Morali bi kreniti dalje,« je rekel eden izmed narednikov, medtem ko je jedel sir in pil vino.

»Bodo že šli. Nikar ne skrbi,« je rekel Bonello.

»Vojška se premika tako, kakor ji velevala želodec,« sem rekel.

»Kaj?« je vprašal narednik.

»Bolje je, da jemo.«

»Da, toda čas je dragocen.«

»Zdi se mi, da sta ta dva nepridiprava že jedla,« je rekel Pianij.

Narednika sta ga ošinila s pogledom. Nista nas marala.

»Poznate pot?« me je vprašal eden izmed njiju.

»Ne,« sem odvrnil.

Spogledala sta se.

»Najbolje bi bilo, če bi se odpravili,« je rekel prvi.

»Saj se odpravljamo,« sem dejal. Spil sem še eno skodelico rdečega vina. Po siru in jabolku je bilo prav okusno.

»Vzemite sir s sabo,« sem rekel in stopil ven.

Bonello je prišel ven z veliko pletenko vina.

»Prevelika je,« sem dejal.

Bonello jo je z obžalovanjem pogledal.

»Tudi jaz menim tako,« je rekel. »Dajte mi čutarice, da jih napolnim.« Napolnil je čutarice, nekaj vina pa je steklo po kamnitih dvoriščnih tleh. Potem je zgrabil pletenko z vinom in jo postavil v hišo tik za vrata.

»Avstriji jo bodo zlahka našli, ne da bi morali vlamljati vrata,« je rekel.

»Gremo,« sem rekel. »Midva s Pianijem bova vozila spredaj.«

Narednika sta že bila na sedežu poleg Bonella. Dekleti sta jedli sir in jabolka, Aymo pa je kadil.